

Japetić

GLASILO HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA "JAPETIĆ", SAMOBOR, HRVATSKA

Godišnjak

God. 2019.

Izdavač: HPD Japetić, Samobor, Hrvatska

U OVOM BROJU

- Japetićevo pohod
- Tako to rade markacisti
- 95. rođendan
- 10. Opća planinarska škola
- Od Mont Maudita do Mont Blanca
- Plan izleta 2019. i još toga...

Japetić

Impressum

Japetić – Glasilo HPD-a "Japetić",
Samobor, Hrvatska

Nakladnik: HPD "Japetić", Perkovčeva 36a,
10430 Samobor, Hrvatska
• e-mail: info@hpd-japetic.hr

Glavni urednik: Antun Pavlin
• antun.pavlin@gmail.com

Uredništvo glasila: Robert Cvetković,
Hrvoje Bišćan, Darko Dömötörffy,
Božica Grgečić, Bojan Horvat, Zdenko
Kristijan, Vladimir Novak

Fotografija s naslovnice: Od Plešivice prema
Popovom Dolu, fotografija: Bojan Horvat

Oblikovanje: Crnonabijelo, Samobor
• e-mail: info@crnonabijelo.com

Tisak: Printera, Sv. Nedelja

Autori osobno snose odgovornost za
objavljeni sadržaj svojih članaka. Stajališta
autora nisu ujedno i stajališta uredništva
Glasila. Rukopisi, fotografije i ostali
materijali se ne vraćaju. Objavljeni
materijali ne mogu se
koristiti u druge svrhe
ili objavljivati bez
suglasnosti nakladnika.

*Napomena: uredništvo
zadržava pravo uređivanja
tekstova!*

Sadržaj

Uvodnik	1
Japetićev pohod	2
Sudnikov pohod	3
Tako to rade markacisti	4
95.rođendan	5
10. Opća planinarska škola	6
Jesen na Žumberku	8
Kanjavčeve police	9
Tolsti vrh	10
Samarske stijene	11
Krupa	12
Sv. Ilija – Zmijino brdo	13
Od Mont Maudita do Mont Blanca	14-15
Mali eko-planinari	16
Zbrda – zdola	17
Dabarski kukovi i uvala Zavrtnica	18
Zeleni vir	19
„Upoznaj Žumberak“ Eko – centar Budinjak	20
Hrvatsko planinarsko društvo Japetić 1946	22
Tragovi u Japetiću	23
Samoborska obilaznica	24
Neumorni istraživač Radivoj Simonović	26
Razgovor s povodom – Kristijan Brkić	29
Plan izleta	32

„Japetić“ u 2018.

Tekst: Robert Cvetković

Pred vama je deveti broj našeg godišnjaka, koji ovaj put dolazi u novom, osvježenom izdanju i nešto većem formatu. Kao i dosad, želimo vas informirati o glavnim planinarskim i društvenim događajima i radu Društva u prošloj godini.

Kao što je i planirano, u proljeće je održana još jedna Opća planinarska škola, a uspješno je nastavljeno i djelovanje „Malih planinara“ uz odličan odaziv djece i roditelja.

Markacisti su cijele godine bili vrlo aktivni u održavanju planinarskih puteva o kojima brine naše Društvo, pa je i Ekološka akcija povodom Dana planete zemlje u travnju bila posvećena uređenju prostora oko Cerinskog vira.

U svibnju je tradicionalno održan Japetićevo, a u listopadu Sudnikov pohod.

Obiježili smo šezdesetu objećnicu otvaranja Samoborske planinarske obilaznice, koja je 1958. godine otvorena pod imenom „Kružni put kroz Samoborsko gorje“, a ujedno smo i promovirali novo izdanje dnevnika sa uvrštenim novim kontrolnim točkama.

Krajem godine organizirali smo nekoliko zanimljivih planinarsko-putopisnih predavanja koja su bila odlično posjećena, pa želimo s time nastaviti i u buduće, jer uz dobro osmišljeno korištenje novih društvenih prostorića činimo i život Društva kvalitetnijim i sadržajnijim.

U ostalom, najboje je da o svemu tome više pročitate na idućim stranicama. ◉

Tekst: Neno Greblički; Fotografije: Bojan Horvat

13. Japetićevev pohod

13. Japetićevev pohod odvijao se po dobrom vremenu ako se izuzme pljusak koji nas je uhvatio na najboljem mogućem mjestu, na ulasku u Šipački Breg. No hajdemo od početka. Ujutro smo se okupili u 9 u prostorijama i pokupili sve stvari potrebne za pohod počev od zastave i banera do putokaza i neizostavnog pića. Došavši na start u Smerovišće već nas je dočekala grupica planinara koja je uranila. Pripremili smo mjesto polaska i do starta se tu okupilo pedesetak planinara iz 9 planinarskih društava. Ovdje je ugledao svjetlo dana novi Dnevnik Samoborske obilaznice. Naime, ovaj pohod je u znaku proslave 60. obljetnice otvorenja Samoborske obilaznice i 95 godina Društva.

Po planu krenuli smo u 10 sati prema Slanom Dolu makadamom praćeni članovima HGSS-a. Vлага je velika i znoj curi na sve strane. Okrjepa kod Goge nam je dobro došla, a i put je nadalje prema Gostinjcju nekako bio ugodniji. Vjerojatno, jer nije bilo nekog uspona. Pred Gostinjcjom već ima ljudi. Tu nas je dočekala naša logistica

Kinga s ekipom, a pred njima na stolu u kutijama domaći kolači. Svi su nešto izvadili iz ruksaka i utažili glad i žeđ. Jeda piva višak u mojim rukama uzrok je našem kašnjenju u polasku dalje. No ispalo je da je to bilo presudno za daljnje događaje. Odšetali smo do vrha Veliki Lovnik i svi oni koji su kupili novi dnevnik utisnuli su tu prvi žig. Pošetnici Sv. Bernarda stigli smo ponovo do ceste koja vodi do Gostinjcja. E, odavde više nikakvih markacija nema i možemo samo pjevati "Čuvajmo se, pazimo se, la,la". Naš iskusni vodič (ja) proveo je putem između Lapte i Belog Griča sudionike pohoda. Sve više smo počeli gledati u vis. I taman na ulazu u Šipački Breg otvorilo se nebo. Rastrčali smo se po natkrivenim mjestima. E vidiš da nije bilo one pive sad bi nas uhvatilo negdje niže na otvorenom. Krovovi stari, rupa puno kaplje na sve strane. Ipak, kad je počeo sitni led bili smo sretni što smo unutra.

Kako došlo, tako prošlo. Nastavili smo dalje prvo cestom, a onda šumom do Cerine. Izlazimo šumskim putem

na prijevoj, a s druge strane rupetina. Objavljujem „Tu idemo dole“. „Si lud“, nevjerica među ljudima. Kad eto ti zadnji dolazi Bojan i bez riječi se struži niz brijeg, a onda i svi za njim. Joj, joj stenju, ali su se bez problema svi spustili ravno u planinarski dom Cerinski vir. To je samo izgledalo gadno. Prvo dobrodošlica, žigovi, grah i onda govorancija. E tu ispred doma smo imali čast biti u društvu Darka Biščana-Baje još uvijek aktivnog člana HGSS-a koji je sudjelovao u markiranju prve trase Kružnog puta kroz Samoborsko gorje, odnosno danas Samoborske obilaznice, dakle prije 60 godina. Podijeljena su priznanja društvima, a oni koji su htjeli mogli su obići slap Cerinski vir. Rastali smo se u nadi da ćemo se naći svi opet na 14. Japetićevevom pohodu.

Ovom prilikom zahvaljujemo HGSS stanici Samobor na brizi i pomoći pri održavanju pohoda, članovima HPD-a "Sv. Patrik" koji su nas ugodili i pripremili nam hranu kao i Planinarskoj bratovštini Sv. Bernarda na toplom dočeku. ●

Tekst: Hrvoje Bišćan; Fotografije: Bojan Horvat

Sudnikov pohod iz perspektive Malih planinara

Iako pogled kroz prozor nije išao u prilog planiranom izletu za nedjelju, ipak smo se nagovorili dignuti iz kreveta i dati šansu danu pred nama da pokaže koliko se može popraviti.

Ovaj, kako smo prozvali, “nulti” izlet, nismo radili sa standardnim prijavama, vođenjem grupe tako da smo svi na okupu, strogo zacrtanim smjerom dolaska i odlaska, nego onako, na volju sudionika, tj. jednostavno rečeno uključili smo se u sami pohod kao i svi drugi sudionici. Sve je to bilo ipak moguće jer su i naši dečki i cure iz HGSS bili tu u pričuvu da pripaze da svi budu na stazi, u pravom smjeru i da uskoče ako kome treba “šlep”.

Iako je zbog spomenutih vremenskih prilika ukupan broj sudionika bio pokošen, a pogotovo ovih naših mladih, skupio

se nemali broj planinara koji hrabro koračaju bez obzira na prilike. I možemo vam reći, nisu pogriješili. Osim vrlo kratkog prskanja zbog kojeg se nije ni kabanicu isplatilo vaditi, kiše nije bilo, a dok smo mi laganim tempom stizali do planinarskog doma Veliki dol oblaci su se razili i pojavilo se sunce taman da popravi dan. Planinari su kod doma klopali grah, neki se pripremali na put dalje, a neki se utaborili u toplom domu, za koji vjerujemo da će uskoro trudom novih domara proraditi punim kapacitetom.

Što se tiče klinaca, nekoliko grupica s djecom našlo se u dugoj koloni planinarskog pohoda. Na začelju kolone zaslujao je potencijal samoborskog planinarenja. Mali planinari Matko i Erik su sa svega 3 tj. 4 godine na plećima prehodali turu od Samobora do Velikog dola, a ovi malo stariji mangupi ovakvu turu prehodali su bez nekih problema.

Dakle poanta ovog prvog poziva da se priključite Sudnikovom pohodu bila je iskušati se na nekakvoj turi koja je primjer težine staze koje ćemo odrađivati po našem planu izleta. Neki izleti će biti možda i kraći, ali s nekim drugim sadržajima; neki će biti vremenski kraći, ali strmijeg nagiba, neki duži, ali blagi. U svakom slučaju svaki izlet će biti opisan u najavi tako da svatko može procijeniti paše li mu ili ne. ○

IZVJEŠTAJ O MARKACISTIČKOJ AKCIJI

Na planinarskom putu br. 5 Rude - Plešivica su s danom 04.11.2018. u potpunosti obnovljene planinarske oznake, te je put označen svojim brojem (5).

13.10.2018.

Obnovljene planinarske oznake na dionici pl. puta br. 5 Rude - Plešivica, od raskrižja s pl. putem br. 12 (Okić - Plešivica) do raskrižja s pl. putem br. 9 (Popovdol - Plešivica). Dionica pl. puta je označena svojim brojem. Dužina dionice je 875 m.

Sudjelovali: Darko Dömötörffy i Bojan Horvat

23.10.2018.

Očišćeno od raslinja cca 200 m. Obnovljene planinarske oznake na dionici pl. puta br. 5 Rude - Plešivica, od raskrižja s pl. putem br. 12 (Okić - Plešivica) do izlaska iz naselja Kotari. Dionica pl. puta je označena svojim brojem. Dužina dionice je 450 m.

Sudjelovali: Darko Dömötörffy i Bojan Horvat

27.10.2018.

Obnovljene planinarske oznake na dionici pl. puta br. 5 Rude - Plešivica, od raskrižja s pl. putevima br. 26 (Rude

Broj puta: 5

Naziv puta: Rude - Plešivica

Službena oznaka: 05.05

Nadležnost: HPD Japetić, Samobor

Dužina pl. puta: 3726 m

- Veliki Dol) i puta br. 28 (Rude - Oštrc), u centru naselja Rude prema naselju Manja Vas. Dionica pl. puta je označena svojim brojem. Dužina dionice je 400 m.

Sudjelovali: Ivan Horvat i Bojan Horvat

28.10.2018.

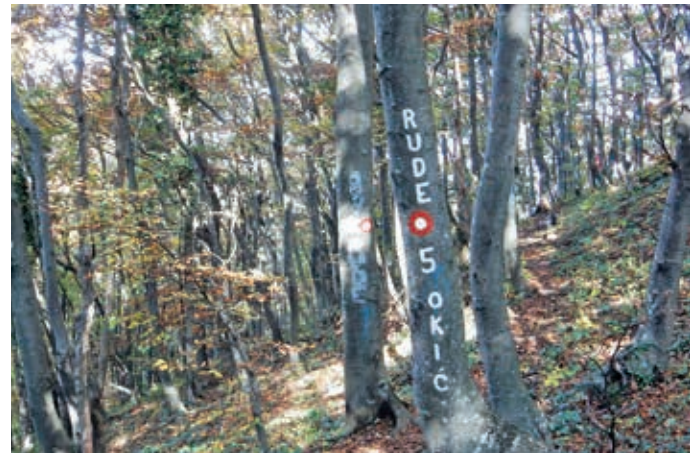
Obnovljene planinarske oznake na dionici pl. puta br. 5 Rude - Plešivica, od raskrižja s prilaznim putem prema rudniku Sv. Barbara, prema naselju Manja Vas. Dionica pl. puta je označena svojim brojem. Dužina dionice je 780 m.

Sudjelovao: Horvat Bojan

04.11.2018.

Obnovljene planinarske oznake na dionici pl. puta br. 5 Rude - Plešivica, od Manja vas do naselja Kotari. Dionica pl. puta je označena svojim brojem. Dužina dionice je 1200 m.

Sudjelovao: Horvat Bojan

U očekivanju markacista

Tekst: Robert Cvetković; Fotografije: Bojan Horvat

Obilježavanje 95. godišnjice društva

Petnaestak članova društva okupilo se u nedjelju 30. srpnja u kleti obitelji Belak na Gradiću, na mjestu gdje je 1923. godine osnovan „Japetić“.

Kao što je to već uobičajeno, položili smo prigodni vijenac na spomen-ploču, a nekon toga smo uz prisjećanje na devedesetpetogodišnju povijest društva i prepričavanje raznih planinarskih dogodovština proveli ugodan dan.

Posebno zahvaljujemo ljubaznim domaćinima Blanki i Josipu Belaku na gostoprimstvu, i nadamo se da ćemo u njihovom društvu obilježiti još puno obljetnica. ◉

Tekst: Tamara Kalaica; Fotografije: Luka Kosić

Pinklec na pleča

*V jutro dišeće gda bregi su spali
A mesec još zajti ni štel
Potiho sem otprl rasklimanu lesu
I pinklec na pleča sam del.*

I tako je nas dvadeset i devetero stavilo pinklec na pleča i zaputilo se u Klanjec, slikovito mjestasce zapadnog dijela Hrvatskog zagorja koje se smjestilo na uzvisinama podno Cesargrada. Nakon kratke vožnje dolazimo u Klanjec gdje razgledavamo galeriju i park skulptura Antuna Augustinčića. Posjetili smo i franjevački samostan u kojem su u rekonstruiranim kriptama sačuvani sarkofazi obitelji Erdody.

Laganom šetnjom dolazimo do srednjovjekovne utvrde Cesargrad, koja je spaljena u seljačkoj buni. Dom se nalazi u blizini gdje nas dočekuju domaćini s kuhanim vinom.

Kratak odmor i krećemo dalje šumskom cestom po hrptu nekih 20 min. do vrha Japica 509m.

Povratak u Klanjec je moguć Eko- stazom ili kroz gorice. Mi smo se naravno zaputili kroz gorice možda se negde još slavi Martinje.

Kad za vikend ne znate kaj bi sa sobom, odite v Klanjec jer Zagorski bregi zovu da se vratite nazaj. ◉

Fotografije: Mirela Lovretić

Ovako je izgledala 10. Opća planinarska škola koju je završilo 18 polaznika

Fotografije: Bojan Horvat

10. OPĆA PLANINARSKA ŠKOLA

12.02. – 19.03.2018.

01. PREDAVANJE - 12.02.2018. PONEĐJELJAK

Uvodno predavanje, upoznavanje polaznika s programom
Pripreme za odlazak u planinu

Daniela Čupić
Vesna Pavlin

02. PREDAVANJE - 16.02.2018. PETAK

Povijest planinarstva, pl. etika, pl. organizacija
Kretanje i boravak u planinama

Dado Novak
Hrvoje Biščan

IZLET - 18.02.2018. NEDJELJA

I vježba: SAMOBORSKO GORJE – kretanje u planini

Daniela Čupić

03. PREDAVANJE - 19.02.2018. PONEĐJELJAK

Opasnosti u planinama, samospašavanje
Planinarska oprema

Tomica Bošnjak
Zoran Bauer

04. PREDAVANJE - 23.02.2018. PETAK

Orijentacija za planinare i osnove GPSa
Osnovno o alpinizmu

Neno Greblički
Nikola Skendrović

IZLET - 24.02.2018. SUBOTA I 25.02.2018. NEDJELJA

II vježba subota: OKIĆ - osnovne alpinističke vježbe
III vježba nedjelja – TERIHAIJ orijentacija

Nikola Skendrović
B. Fabek/R. Cvetković

05. PREDAVANJE - 26.02.2018. PONEĐJELJAK

Prva pomoć u planinama
vježba iz prve pomoći

Tea Tot
Ljiljana Bošnjak

06. PREDAVANJE - 02.03.2018. PETAK

Osnovno o speleologiji
Speleološka oprema

SPELEO KLUB Perkavčeva 59

Nenad Buzjak

IZLET - 04.03.2018. NEDJELJA

IV vježba: speleo objekt?

Nenad Buzjak

07. PREDAVANJE - 05.03.2018. PONEĐJELJAK

Gorska služba spašavanja
Planinarski putovi i markacije

Vatroslav Jakobović
Zdenko Kristijan

08. PREDAVANJE - 09.03.2018. PETAK

Zaštita planinske prirode
Meteorologija za planinare

Alan Čaplar
Alan Čaplar

IZLET - 11.03.2018. NEDJELJA

V vježba: PLANINARSKI PUTOVI I OBILAZNICE
Lokacija?

09. PREDAVANJE - 12.03.2018. PONEĐJELJAK

Visokogorsko planinarenje i ekspedicijam

Matej Perkov

10. PREDAVANJE - 16.03.2018. PETAK

Prehrana u planinama
Priprema za završni izlet

Ratimir Prikratki
Daniela Čupić

IZLET ZAVRŠNI - 17./18.03.2018. SUBOTA/ NEDJELJA

Promina - Kanjon Čikole
Vrh Čavnovka

Vesna/ Tamara
Daniela Čupić

ISPIT I PODJELA DIPLOMA - 19.03.2018. PONEĐJELJAK

Tekst i fotografije: Darko Dömötörffy

Jesen na Žumberku

Lijep sunčan dan, mogućnost gljivarenja i malo truda oko organizacije izleta urodilo je dosta velikim odazivom članstva. Nije nas bilo puno ali ni malo, upravo koliko treba. Broj se zaustavio na 34. Moram priznati da sam ponosan na to. Malo mi je brige u planiranju zadavao parking, ali ispalo je da u selu Grič praktički više nema nikoga i bijaše tu dosta mjesta za našu ergelu.

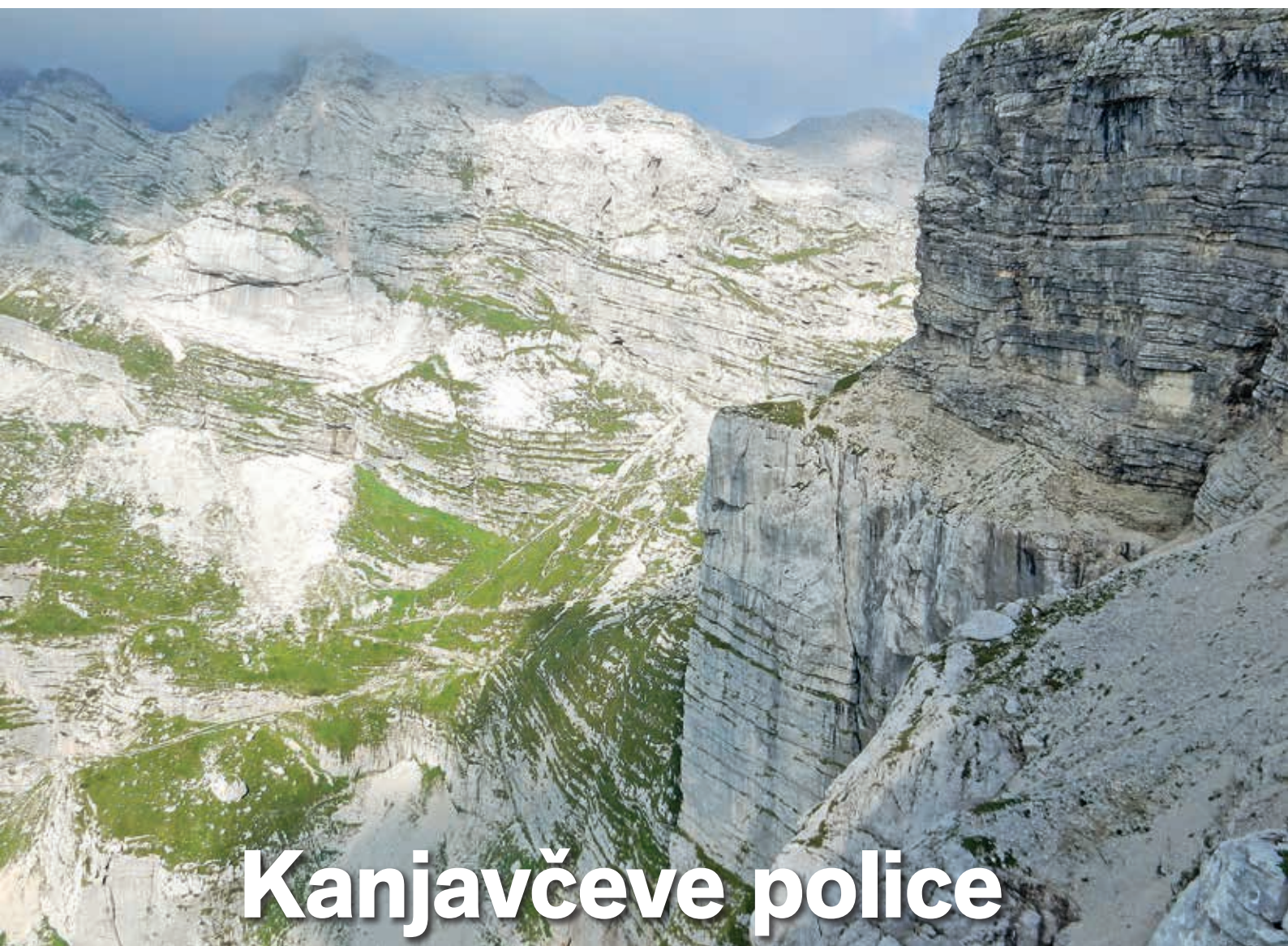
Nakon što smo usidрили ljubimce lagano smo krenuli uz Dragicu prema Ječmištu. Naši gljivari se razmiljeli po šumi, no ostali su praznih ruku. Danas su i brziči obazrivi pa čekaju ostatak ekipe na Ječmištu. Jesen je tu i šuma skida svoj ljetni ogrtač. Boje lijepe, šaram uz breze. Društvo ugodno, brblja, smije se. Još jedna kratka pauza na Košarama. Dolaskom do

ceste smo se podijelili, dio ide direktno u dom, a dio nas na vrh Plješ. Uspion po suncu bio je za neke malčice naporan, al eto nas na vrhu, lupaju se žigovi, ispijaju razna pića. Većini je ovo prvi put da su na Plješu pa ih vodim okolnim putem do doma. On je puno ljepši i ugodniji.

Dom otvoren, domar nasmijan, što ti više treba. Brzo su tu prošla 2 sata i vrijeme je za povratak. Ne vraćamo se preko Plješa već po cesti prema Ječmištu. Uspion mnogima poslije klope nije baš legao, ali što se mora, mora se. Svi smo se do auta vratili zadovoljni. I oni koji su sumnjali u svoje mogućnosti danas su uspjeli.

Hvala svim sudionicima izleta bili su super grupa. Vidimo se na Pohorju. 📍

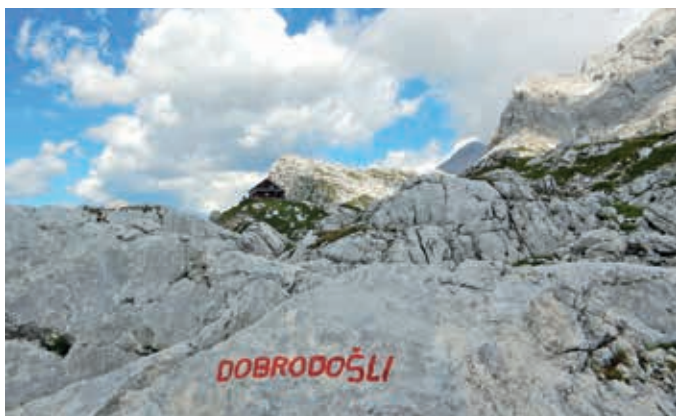

Kanjavčeve police

U subotu i nedjelju, 28. i 29.07.2018. održan je dvodnevni izlet u Julijske Alpe. Iz doline Zadnjice (650 m), koja se nalazi između Trente i zapadnim stijenama Triglava i Kanjavca, popeli smo se kroz Zadnjiški dol do Zasavske kočice na Prehodavcih (2071 m). Nakon odmora, krenuli smo na pot Mire Marko Debelakove čez Kanjavčeve police, koja je sprovedena kroz prirodne prijelaze u stijeni Kanjavca.

Put je djelomično osiguran klinovima i sajlama, ide malo gore dole, s police na policu, geološki vrlo zanimljiv. Završava na planinarskom putu iz doline Zadnjice za Dolič. Prespavali smo u Koči na Doliču (2151 m) te se drugi dan vratili u dolinu Zadnjica planinarskim putem kroz Komar. 📍

Tekst: Siniša Golemović; Fotografije: Siniša Golemović i Darko Dömötörffy

Tolsti vrh

U nedjelju, 16.09.2018 krenuli smo preko granice u susjednu nam Sloveniju, preciznije na Tolsti vrh, koji se nalazi u neposrednoj blizini zapadno od Storžiča. Sa svojih je 1715 mnv je najviši vrh Kriške gore, koja pripada Kamniško-Savinjskim alpama.

Zborno mjesto je bio stari autobusni kolodvor u Samoboru, gdje se nas 6 članova HPD-a Japetić okupilo u 7:00h na ranojutarnjoj kavici, te smo se sa 2 auta uputili do Zavetišča v Gozdu 891 mnv. Dogovorena je kružna ruta; uspon na vrh (skozi Ježo), povratak po hrptu do kočice na Kriški Gori i natrag u Gozd. Ostavili smo aute na parkiralištu kod Zavetišča v Gozdu, spremili ruksake i sebe za juriš na vrh. Vrijeme je bilo sunčano sa nešto malo oblaka, a temporetura idealna. Do samog vrha nas čeka put od cca 2:30h i 824m visinske razlike. Prvi dio puta prolazimo kroz malo mjesto Gozd te prolazimo kroz šumu širokom stazom. Put se sve više uzdiže i postaje strmiji, tu već znoj počinje probijati, a Helena nam sve više povećava tempo i ostavlja nas sve dalje iza sebe. Malu pauzu radimo kod „Saškine klupe“ od kuda već lagano

pucaju prekrasni vidici prema dolini u smjeru Kranja. Nakon kratke pauze idućih cca 45min nas čeka još strmiji uspon do vrha, te na polovici ovog zadnjeg dijela se otvara prekrasan pogled na vrh Storžič, kojeg stalno oblijeću oblaci iz svih smjerova. Dolazimo na vrh veseli i zadovoljni.

Za nagradu vedro vrijeme nam je omogućilo prekrasne poglede u svim smjerovima: srednje Karavanke, čitav greben Košute, Storžič i Gorenjsku ravninu. Nakon već uobičajenih rituala na vrhu: lupanje žigova, fotkanja, podizanje šećera u krvi čokoladicama, uputili smo se po grebenu prema Koči na Kriški gori (1471mnv). Za oko cca 1h hoda po hrptu stigli smo do Koče n Kriški Gori, gdje smo se uz klopku, pivo i dobru zafrkanciju zadržali malo duže. Povratak od kočice do auta je bio naravno puno brži. U povratku prema Samoboru stali smo u Ljubljani. Prošetali smo oko tvrđave na ljubljanskom starom gradu smještene na brijegu usred Ljubljane i po centru grada.

Sve u svemu odličan izlet u režiji HPD-a Japetić i dirigentskom palicom Darka D. ●

Tekst: Antun Pavlin; Fotografije: Siniša Golemović

Samarske stijene

18 japetićanaca odlučilo je ophoditi jednu od veduta hrvatskoga planinarstva – Samarske stijene na Velikoj Kapeli u Gorskom kotaru. Obišli su Južnu, najzahtjevniju skupinu u tom najzaštićenijem području prirode. Tamo se nalaze mnoge udoline, kraški geomorfološki fenomeni stvarajući prekrasan reljef, pravi izazov za planinarenje. Kakvi su to oblici možda najbolje oslikavaju „*oštre i okomite forme, katkad po 50 i više metara visoke: različiti kukovi, tornjevi, tornjići, vrata, litice, kupole, kovčezi, obelisci, kamini, stolovi, obelisci i čunjevi, međusobno odvojeni bezbrojnim rasjedima, žljebovima.*“ *

Vrijeme je bilo idealno, pogledi od Jadrana do Alpa. *Dvorac, Južni vrh, Amfiteatar i Razbijeni vrh* samo su neke od točaka koje smo posjetili te isprobali svoje penjačke vještine. U strogom rezervatu prirode ponašali smo se kako se očekuje od istinskih zaljubljenika u prirodu. Posebno treba spomenuti i prisutnost polaznika Japetićeve planinarske škole koji su imali priliku primijeniti sve vještine i znanja na vrlo zahtjevnom terenu. ◉

*www.fer.unizg.hr/gorski_kotar/tekstovi_i_ponce/bijele_i_samarske_stijene

Tekst: Antun Pavlin; Fotografije: Drago Kos

Dolinom rječice Krupe

Hodati pet sati planinarskom stazom kanjonom rječice Krupe zaista je bio užitak. Spoj krša, Mediterana, korištenje penjačkih vještina u svladavanju prirodnih prepreka uz vodotok ove rječice pružit će doživljaj vrijedan ovog putovanja. Cijela priča smještena je u Bukovicu, u zaleđe Obrovca gdje se na putu prema Gračacu odvaja cesta prema zaseoku Ravni Golubić. Odatle se strmim spuštanjem niz Vratolom, kako su obronak kanjona nazvali i obilježili kartografi, dolazi do rječice Krupe koja se nedaleko ulijeva u Zrmanju. Staza vodi podnožjem kanjona, no kako je voda

zbog sušnoga ljeta bila u svomu koritu, moglo se hodati samim njegovim rubom, a i naplavnim livadama te uživati u njezinoj zelenohladnoj ljepoti. Kao i svaka krška rijeka i Krupa ima sedrene barijere što stvaraju slapove. Od njih 19 koliko se na rijeci nalazi, najimpozantniji je slap Deveterac, nazvan po devet sedrenih kaskada i završnim, 13 metarskim, najvišim slapom. Preko sedrenih barijera prolazi Kudin most, izgrađen kao suhozid sa 13 lukova koji je u prošlosti služilo lokalnom stanovništvu. Nedaleko izvora smješten je i manastir Krupa iz 14.st vrijedan posjeta. 📍

Tekst i fotografije: Siniša Golemović

Sv. Ilija – Zmijino brdo

„Tu je!“ ...nije daleko..ako je ikada bliže i bio...” razmišljam već peti dan tijekom svojih ljetnih rituala na zasluženom odmoru na otoku Korčuli.

Sutra, 16.08.2018 odoh na sv. Iliju!

Iako smo prethodno planirali, ali nismo točno odredili dan, svi dogovori oko ovog izleta su pali u svega par minuta. Steve je odmarao u malom mjestu Žuljana na otoku Pelješcu, nije dugo razmišljao kad sam javio da sutra idemo na Zmijino brdo.

Krenuli smo ranom zorom oko 5:00

h s parkirališta pokraj franjevačkog samostana Gospe od Andela iznad Orebića. GPS pokazuje da se nalazimo na 136 m, a cilj je 961 m. Svjesni smo da neće biti lako premda je temperatura u 5 sati ujutro ugodnih 21 C°, moramo se uzdignuti preko 800 m visine po kamenu i kršu, a prognoza za danas je oko 36 C°.

Uputili smo se asfaltnom cestom do sela Bilopolja, nekih cca 800 m, gdje je putokaz za sv. Iliju. Skrenuli smo na planinarsku stazu koja vodi desno

kroz zaselak. U početku je dosta strma, zatim blago se uspinje kroz goli teren sa prekrasnim pogledom na grad Korčulu i na Korčulanski arhipelag.

Što se više uzdižemo otvaraju nam se još veći i ljepši vidici; istočno dio otoka Mljeta, a preko Korčule se već nazire Lastovo. Jednim dijelom staza prolazi kroz borovu šumu u kojoj susrećemo raznih malih čudnih skulptura od kamena. Susrećemo čak troje planinara u povratku, pa smo se zapitali: „ako smo mi krenuli u 5 ujutro, kada su tek oni, budući da su već u povratku?!“.

Dolazimo do stare lovačke kamene kuće gdje smo napravili kratku pauzu. Staza od kuće prolazi kroz kamenjar i kršku golet obraslu travom i mediteranskim biljem. Nakon 20-ak minuta hoda po kamenjaru napokon dolazimo na vrh.

Vrh je jedan od najširih i najljepših vidikovaca na kojima sam ikada bio.

S vrha je zadivljujući pogled prema sjeveru na Hvar i Biokovo, te prema Korčuli, Mljetu i Lastovu s južne strane, a posebno me se dojmio pogled na „kičmu“ Pelješca u cijeloj dužini.

Nakon uobičajenih rituala fotkanja na vrhu, odmora i uživanju u pogledima u svim smjerovima, sunce nas je na golom vrhu sve jače počelo grijati pa smo se odlučili za povratak, iako smo htjeli ostati malo duže.

Zbog vrućine koja je sve više dolazila do izražaja po golom terenu i kamenjaru, povratak je bio dosta naporan i dug.

Za ovaj vrh postoji puno upozorenja da je pun zmija. Ne zove se bez razloga Zmijino brdo.

Iako smo očekivali i bili oprezni, za ovo iskustvo smo bili uskraćeni i srećom nismo imali susreta sa životinjama te vrste. ●

Tekst i fotografije: Ivana Kokot

Od Mont Maudita do Mont Blanca

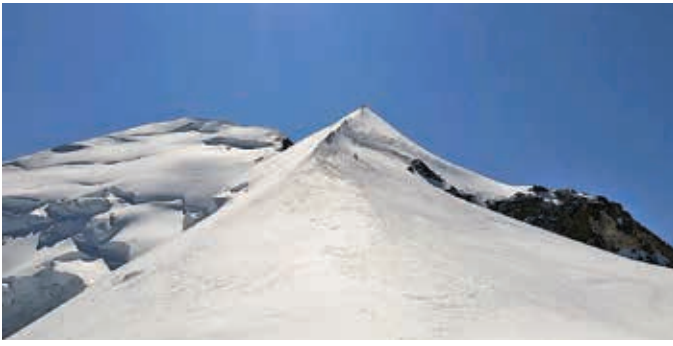
Snježno zimsko jutro, dobra volja i još bolja ekipa na planinarenju na Klek, čaj i, priznajem, pokoja kap ruma u njemu usadile su mi u glavu ideju o usponu na Mont Blanc. Zvučalo je poprilično nadobudno, gotovo nerealno iole se baviti takvom mišlju, no moj me planinarsko – trkački put doveo do nekih novih uspona, nekih novih ljudi i nekih novih prilika... a mogućnost da jednog dana stanem na „krov Europe“ (OK, Elbrus je, ali u moje je vrijeme i Pluton bio planet pa sada nije... ili opet je?!) istovremeno je bila koliko zastrašujuća toliko i neodoljivo privlačna. I kada se ona pojavila u obliku Srećka Boškovića koji je svoj deveti uspon na Mont Blanc, ovog puta s ekipom iz PK Scout planirao za kolovoz, dvojbe (vjerojatno zbog nedostatka vremena za razmišljanje) više nije bilo. Na kraju, ako sam istrčala 69 km Istre, a onda i 60 km Dalmacije, zašto se ne bih popela i na tamo nekih 4810 m.

Uslijedili su mjeseci priprema, što zajedničkih što samostalnih, koji su proletjeli u trenu. Kolovoz je već na vratima, oprema je pripremljena, literatura prolistana, youtube pregledan, iskustva izguglana, mi smo spremni, ja sam spremna... Jesam li spremna? Što ako nisam? Što ako fizičke pripreme nisu bile dovoljne? A hipoksija? A hladnoća? A visinska... tisuću pitanja i tek što sama sebi odgovorim na jedno, postavim si još nova dva.

I krećemo. Chamonix nas čeka, a ja još uvijek mogu ostatu u kampu.

Loša prognoza odgodila je uspon za koji dan, što smo iskoristili za odlazak žičarom na Aiguille du Midi (3842 m) i pokoji izlet sve do Geneve. U niskom smo startu dočekali oblačan, ali topao utorak bez kiše te se konačno otisnuli u visine – na vožnju žičarom, a potom i vlakom do Nid D’Aigle na 2380 m. Uslijedio je lagani četverosatni uspon s ormarima

od minimalno 18 kg na leđima do Tete Rousseau na 3187 m. Prvotna rezervacija šatora pretvorila se u sigurno spavanje na toplom podu dnevnog boravka spomenutog doma. O eurima nećemo, reći ću samo da male stvari čovjeka čine sretnim pa se tako nas jedanestero rasprostiralo što po podu, što po stolovima kako bismo odmor(e)ni dočekali, prema prognozi, vedro jutro. Lagana glavobolja digla me iz vreće taman uoči izlaska sunca, a pogled na narančasto, tek razbuđeno nebo uz Neofen za doručak polako su ju i odagnali.

Grand Couloir protekao je bez problema, uz tek povremeno kotrljanje kamenja, no ono što je meni predstavljalo dramu, veću od svih kuloara smrti i žileta o kojima se priča, je gotovo vertikalna stijena koju je valjalo ispenjati sve do Goutera na 3863 m. Ako i nije vertikalna, s tim se osamnaestokilnim ormarom meni činila još strmija, ruksak me vukao prema dolje, uz povremena razmišljanja treba li mi baš sva ta oprema koju teglim, bi li bilo dobro da se riješim barem dvije od tri litre vode ili da podijelim ponešto hrane. Naposljetku ništa od svega nije završilo u provaliji ispod mene, a mi smo, prevladavši penjački dio stijene, kod Goutera navukli dereze i nastavili put prema Vallotu na 4362 m.

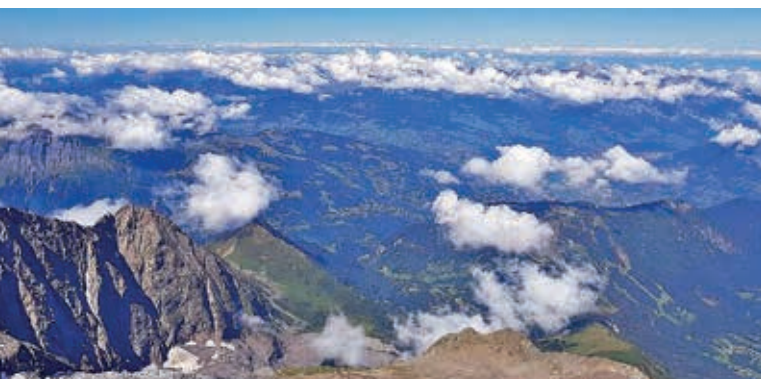
Pratili su nas i sunce i vjetar, škripanje snijega i vlastite, razbacane misli. S porastom visine, bivala sam sve sporija, no pokušavala sam uskladiti korak s dahom kako bi potreba za zastajkivanjem bila svedena na minimum. Pogled na nizbrdicu prije Vallota dao mi je novu snagu, koja je doslovce isparila na posljednjem usponu do skloništa. Svaki bi pokušaj bržeg hodanja završio neslavno, gubljenjem daha i još sporijim nastavkom puta. U Vallotu smo odlučili odmoriti do jutra, a potom nastaviti put na vrh. Nisam imala osjećaj ni

gladi ni žeđi, na silu sam pojela čokoladicu, fini mini juhu i popila gutljaj, dva čaja. Noć je bila relativno ugodna, čak djelomično prospavana, uz povremene nalete glavobolje. Nisam mogla dočekati jutro, dan kada ću konačno doseći ono po što sam došla.

Krenuli smo kasno, oko 7 ujutro, bez ruksaka i polako, korak po korak. Hipoksija je odradila svoje, no unatoč gotovo tromom kretanju i naletima vjetra, smrzavali su mi se „samo“ prsti na rukama. Utonula sam u neke svoje misli, slušala svoj dah, pokušavala micati prstima... Hodaj, samo hodaj. Ne misli, diši, hodaj... Kažu da se u vrijeme prvih osvajača, Balmata i Paccarda, Mont Blanc zvao Mont Maudit, što znači *Planina prokletih*. Ovaj je zastrašujući naziv rezultat usmenih predaja ondašnjih stanovnika koji su smatrali da na planini žive demoni i zmajevi. Moj je jedini demon bila vlastita glava koju je trebalo držati na uzdi sve do vrha, pronaći u sebi onu unutarnju snagu koja će me tjerati da se popnem gore makar i na sve četiri. A potom se preda mnom otvorio pogled na tzv. „žilet“ i cilj je ovdje, nadohvat ruke.

Četvrtak, 16. kolovoza, 9 sati i 40 minuta – Ivana, upoznaj La Dame Blanche, uistinu čarobnu bijelu damu, doduše „hard to get“, ali sada kada je ovdje pruža veličanstvene, foto aparatom neuhvatljive poglede na svijet oko sebe, na planinske masive i vrhove... Na Matterhorn koji se sasvim jasno ocrtava u daljini... Ispod sebe gledam oblake, a evo proleti i poneki avion... Nemam u sebi osjećaj da stojim na 4810 m, osjećam se tako sitno, tako nevažno, rekla bih i prazno. Istovremeno, uz neobjašnjive i pomiješane osjećaje zadovoljstva, ponosa, veselja, tuge, straha, želim samo sjesti u zavjetrinu i biti u tišini sama sa sobom. ◉

Tekst: Roko Guliš, 3.a OŠ Rude; Fotografije: Božica Grgečić

Mali eko-planinari OŠ Rude

Prije dvije godine, početkom prvog razreda, upisao sam se kod svoje učiteljice Božice na izvannastavnu aktivnost koju ona vodi-planinare! Tada još nisam ni znao što je to i što ćemo raditi. Naš prvi planinarski izlet bio je na Veliki dol iz centra Ruda. To nam je bilo lagano uhodavanje. Krenuli smo iz magle prema suncu. Naš prvi izlet bio je jako zabavan i veseo, pun jesenskih boja, šumskih mirisa, razgovora, smijeha. Na Velikom dolu smo se poigrali, pojeli svu hranu i veseli i sretni krenuli natrag na Rude.

Nakon toga bili smo još na Oštrcu, Plešivici, Japetiću, i to sve u prvom razredu! U drugom smo razredu ponovili neke izlete, a zatim smo se na nekim izletima pridružili malim

planinarima Samobora. Sa njima smo bili na Okiću, Japetiću, Budinjaku. Sve to ne mogu opisati, to se treba doživjeti i probati. Ove sam godine u trećem razredu. Već sam pravi mali planinar! Na prvi smo ovogodišnji izlet išli iz Ruda na Veliki dol, pa na Oštrc, gdje smo se poigrali, a natrag smo išli preko Rancerja na Prekrižje. Dan je bio predivan i sunčan, i baš smo uživali. Sa nama na izletu bilo je nekoliko roditelja, a uvijek su tu i Dražen i Simba sa nama. Učiteljica nam je najavila idući izlet, na koji ćemo ići sa malim planinarima Samobora na Slani dol i sveti Bernard. Jedva čekamo!!!

Svaki izlet nam je pun veselja, igre, sendviča i uvijek se jako veselimo svakom izletu!!! 🍷

Tekst i fotografije: Daniela Čupić

Zbrda – zdola

Jutro je. Kroz prozor vidim: magla. Uz prvu kavu pregledavam sinoćnje SMS-ove – nekoliko tipa: “Nešto neodgodivo je iskrslalo! Nećemo doći!” ili “Dobili smo kozice!”. Stiže još jedna, neodlučni još ispipavaju teren: “Je li idete danas?”

Kad organiziraš bilo kakav događaj, lako te mogu obeshrabriti ovakve stvari.

Stavljam u ruksak rezervnu odjeću, tople rukavice i vodu, pecivo ću kupiti usput... da.. i još jednu stvar – naočale! Izlazim iz stana. Hladno je.

Hodam samoborskim ulicama i mišlim: “Kako god bude – ja ću imati jedan prekrasan izlet!”

Uskoro stiže još jedan SMS: “Na bregu je sunce!” TO! Znala sam!

Ispred dvorane, stiže jedan auto s majkom i dvoje djece. Nema problema – ostali će doći direktno na Šojku. Uskoro su tu Drago i Tamara, uskačem k njima i krećemo.

Već na Hamoru prve zrake sunca. Od Smerovišća nadalje, snijega tek u tragovima. Kod Šojke par auta. Dok smo obuvali gozjerice, navlačili gamaše u trenu je došlo još 2-3 auta, počela sam brojati djecu: 10-oro uzrasta od 4 do 10 godina, te roditelja 11. Taman!

E, da.. i jake snage Malih planinara:

Vesna, Kinga i Marinko, uz već spomenute Tamaru i Dragu.

Kako se uspinjemo prema starom gradu Lipovcu prizor je sve ljepši: sunce prodire kroz granje, snijega ima sve više, djecu je sve teže obuzdati da ne trče ispred mene. Pravimo kratke pauze, a oni se počinju grudati, trče, padaju, smiju se...

Dolazimo do prvog većeg uspona, ispod starog grada.

Razmišljam: “Hoće li im biti naporno?” Zaključujem: “Hoće.”

Donosim odluku: “Nema veze, mogu oni to!”

Na starom gradu totalna zimska idila, prekrasno. Starija djeca: Jakov, Gita, Mate i Ana su odmah iza mene, počinje avantura između zidina: ruše snijeg s grana, opet grudanje i smijeh. Kroz vrata zidina polako pristizu ostali, vidim na licima da im nije bilo lako (moram priznati – uglavnom su to lica roditelja), ali osjećaj umora brzo prolazi pred prekrasnim prizorom ispred njih. Djeca ne pokazuju te znakove, ona su previše oduševljena toliko željenim snijegom, neprekidno su u pokretu: penju se, padaju, ruše po nama snijeg s grana, grudaju nas rafalno i normalno u trenu se svi međusobno grudamo i prepuštamo tom dječjem zanosu.

Nastavljamo dalje put Oštrca. Ana je napravila ogromnu grudu i nosi je sa sobom.

Opet uspon, ali više nitko ne prigovara, jer snijega je sve više, sunce miluje nas i sve oko nas. Jakov i Mate drže korak sa mnom i čujem rečenicu iz dječjih usta: “Ovo je jako zdravo za čovjeka.” Što da vam kažem, u tom trenu shvaćam da se moja misija za taj dan ispunila.

Digli smo se na greben. Adrijana (5 g.) više nitko ne može zaustaviti, on se nekako probio ispred mene (iako zna pravilo – NE ispred vodiča) i dok ga promatram kako je siguran u sebe, kako ushićeno hoda kroz (za njega) duboki snijeg, meni ponestaje argumenata zašto sam mu to dozvolila.

U planinarskom domu na Oštrcu pravimo pauzu, subota je i nema previše planinara tako da smo se udobno smjestili, na pola sata, taman da se odmorimo i okrijepimo, ali dvojac Ana i Jakov su odlučili ostati na snijegu.

Unutra masovno presvlačenje. Djeci su uglavnom mokre čarape, ali tata Dinako ima rješenje – svima im je podijelio plastične vrećice da ih navuku na noge kako bi im do dolje noge ostale tople i suhe.

Nakon jela i slatkiša, čak se i Tvrtku popravilo raspoloženje (kojemu se ti usponi nisu baš sviđali) pa smo krenuli preko Velikog dola natrag prema autima. Uspješno smo savladali Hofmanovu stazu. Roko, Katarina, Herta, Adrijan i Dora bez problema su koračali tom uskom, strmom stazom (sve redom od 4 do 7 god.) uz minimalnu pomoć odraslih.

Kod auta smo bili nešto iza 14 h, skoro po planu.

Brzo smo se potrpali u njih jer nam je već bilo pomalo i hladno, osobito Mateu kojemu su hlače bile potpuno mokre.

Dok su mi odlazeći mahali iz automobila, vidjela sam samo umorna, sretna i nasmješena lica.

Hvala vam djeco, što ste nam svima uljepšali dan! ●

Tekst i fotografije: Hrvoje Bišćan

Dabarski kukovi i uvala Zavratnica

Jen dva tri... hop. Jedva da smo se snašli i došli smo do zadnjeg izleta u sezoni malih planinara. Podosta pripreme uz jako malo slobodnog vremena i čekali smo u niskom startu pokret. Srećom za mnoge njega smo zbog temperaturom nježnije prognoze večer prije pomaknuli sa 6:30 na 8:00. Već se roje misli o velebitskim šumama, proplancima, livadama i vrhovima kad ono ipak suočavanje s realnošću. Zapinjemo na autoputu u "gusjenica koloni" i gubimo dosta vremena na gmizanje do Karlovca. Dalje kolko tolko dobro. Na put smo krenuli s kombijem u kojem je bila smještena "pubertet sekcija" i 4 auta do čepa puni djecom i njihovom pratnjom. Dodatno je stizala „morska ekipa“ koja nas je dočekala na Baškim Oštarijama. To mjesto nema veze sa Baškom ali ima sa Karlobagom jer je stari naziv glasio Karlov Bag. Naziv Oštarije potječe od riječi "osteria" koja označava gostionicu jer su se na ovom prostoru u prošlosti nalazila svratišta koja su pružala utočište putnicima koji su putovali iz Podgorja prema Lici.

Sve to skupa vodi zaključku da su Baške Oštarije jedan od najvažnijih velebitskih prijevoja, jer kako su ga u daleku povijest ljudi koristili za prelazak grdosije između Like i mora tako ga i mi danas koristimo da bi se prišuljali trasi našeg planinarskog izleta na Velebit. Taktičkim prestrojavanjem osigurali smo da nas jedan auto čeka kod PD Prpa, a mi smo krenuli na kratku vožnju do Dabarske kose gdje je bio početak naše pješačke ture. Kratko smo ravnom bijelom cestom prohodali do oštrog uspona prema vrhu Visibaba. Oštra uzbrdica brzo nam otkriva ko je u kakvoj formi ali uz malo podrške svi smo skupa na 1160 m visokom vrhu Visibaba. S jedne strane nam je otvoren pogled na more i otoke dok s druge strane gledamo u niz kamenih čvrgi koji se zovu Dabarski kukovi. Također lijepo je vidjeti prostranost velebitske visoravni iako se nalazimo na njegovom "mršavom" dijelu. S Visibabe se spuštamo prema morskoj strani na Premužićevu stazu. Prošle godine smo kratki dio prohodali na Alanu i pričali o njoj.

Evo nas sad ovdje puno dalje i opet ta premužićeva. Kad mali planinari narastu ulovit će i oni priliku da uzdužno upoznaju Velebit, a to je posebna privilegija. Po premužićevoj hodamo u smjeru Baških Oštarija i nakon nekog vremena skrećemo s nje prema lijepom vidikovcu odnosno vrhu koji se zove Badanj (zapadni vrh). Iako bi mogli duže odmarat i gledat u daljinu radi svih kašnjenja koje smo prošli danas spuštamo se do planinarskog doma Prpa. U Baškim Oštarijama se odvijalo kak mi to tu velimo – prošćenje, pa su Maja i Vera koje su nas čekale tu imale mini etno festival jer se veselo društvo skupilo kod Prpe. Mi smo imali prilike vidjet one koji su u tvrdoj cjelodnevnoj utakmici s rakijom časno primili poraz. Zum-zum po aute i evo nas na putu prema Jablancu. Naša utvrda za roštiljanje i spavanje nalazi se nad lukom u Jablancu na punih 26 m. Sagradio ga je na dominantnom položaju iznad trajektne luke prije drugog svjetskog rata dr. Miroslav Hirtz (1878-1944.), poznati prirodoslovac i putopisac. Hrvatski planinarski savez otkupio ga je od njegovih nasljednika, obnovio i predao na upravljanje 1962. planinarima Samobora, a 1980. godine planinarskom društvu MIV iz Varaždina. Danas se mnogi Samoborci češkaju nad pitanjem zašto se nije nastavila voditi briga o ovakvom domu, ali s obzirom kako to srdačno i ugodno rade Varaždinci sve je očito sjelo

kako treba. Sve u svemu svi su ostali očarani pozicijom, ugodnošću boravka, infrastrukturom i domaćinom. Nakon večernje gastroenologije bilo je lijepo prespavati u domu. Slijedeći dan je i plan i realizacija bila laganini. U rano jutro veliko veselje nam je priuštilo jato delfina koje smo gledali sa terase.

Šetali smo do uvale Zavratnica koja je zaštićeni prirodni rezervat i dio Parka prirode Velebit. Put vodi uz kombinaciju tamnomodrog i tirkiznog mora s jedne i žučkastih stijena ispunjenih mirišljivim travama s druge strane. Veli Neven “ko da si otvoril Nadalina mediteran začin i gurnul nos unutra“. Kupanje je bilo za one hrabrije, kak smo na početku rekli nije bilo vrućina koje smo očekivali u početku srpnja. Na koncu smo se skupili, dodijelili nagradu najupornijem malom planinaru prošle sezone Adrianu Bakariću, zahvalili se jedni drugima, pozdravili i krenuli prema Samoboru svaki svojim tempom i putem.

Na izletu je bilo 34 sudionika od čega je 4 voditelja, 10 roditelja i 20 klinaca. Svi su se ranije tokom sezone javili za izlet pa smo ovaj broj sudionika skupili bez dodatne objave izleta. Kapaciteti domova u Hrvatskoj su takvi da rijetko gdje može ići i veći broj ljudi, ali se svejedno nadamo da će biti još više djece na izletima pa nek nama voditeljima bude izazov kako to organizirati. ●

Tekst i fotografije: Hrvoje Bišćan

Mali planinari na Zelenom viru i Vražjem prolazu

U subotu 12.05.2018. dječja planinarska grupa u pratnji svojih roditelja zaputila se u Gorski kotar. Kažu da je Gorski kotar srce Hrvatske koja svojim zelenim gustim šumama pumpa kisik ostatku zemlje. Ako je tome tako, onda je područje na kojem smo bili aorta tog srca. U tom malom kutku prirode spletena je igra zelenila na zemlji, velikih kamenih stijena, visokih starih stabala koje se izdužuju visoko da bi ulovile koju zraku sunca, potočići koji em padaju u obliku slapa, stotinama tisuća godina deru put kroz kanjon ili izviru u velikom izvoru.

Vražji prolaz, Zeleni vir i spilja Muževa hižica još su davne 1962. godine proglašeni posebnim geomorfološkim rezervatom čija površina iznosi oko 200 ha. Rješenjem Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu okoliša iz 2011. godine, danas područje Zelenog vira spada u kategoriju zaštićenog krajobrazca. Da sve ne bi bilo lijepo i krasno umiješao se čovjek i energetska politika, te je na ovom području odlučio napraviti hidroelektranu. Dok je 1921. godine izgradnja druge najstarije elektrane u

Hrvatskoj bila potreba jer struje nije bilo, prošlogodišnjim intervencijama sumnjam da je omjer dobivena energija/uništen okoliš ispao povoljan. Osim toga stara elektrana Munjara se uklapa u okoliš za razliku od njene moderne “depadanse“ koja dođe k’o aritmija na ovom malo ranije spomenutom srcu.

Kako god, ostali dio krajolika brzo te natjera da se vratiš prirodi i uživaš u njoj. Krenuli smo na izlet sa sjeverne strane Zelenog vira šetnicom uz potok Curak. Medvjedi luk trenutno dominira i pokriva cijeli put uz potok. Vrlo brzo stižemo na izletišta Zeleni vir. Od njega krenuli smo prvo vidjeti veliki slap i izvor. Zeleni vir (345 m) je snažan izvor u dnu plitke spilje što se nalazi podno sedamdesetak metara visoke stijene niz koju se ruši potok i čini prekrasan slap koji nas na dnu prska najsitnijim kapljicama koje pašu nakon malo uspona do slapa. Vratili smo se natrag do izletišta i u dogovoru s Danielom i Helenom koje su išle ranije provjeriti prohodnost puta krenuli u Vražji prolaz.

Osim nekoliko srušenih stabala s kojima se treba mimoći ostatak puta je

ok. Kroz uski rasjed opisan na pločama poučne staze, na mjestima svega dva metra širine, među stijenama visokim stotinjak metara, probija se, divlje šumeći, planinski potok Jasle. Spretno formirana staza s mostićima omogućava pregled jednog od najljepših hrvatskih kanjona. Na kraju urednog kanjona nalazi se spilja Muževa hižica. Hrabro smo se uputili dublje u nju da bismo vidjeli koliko je to duboko u zemlji. Pred sam kraj spilje kratko smo i gasili lampice koje smo nosili sa sobom da bismo dobili osjećaj totalnog mraka, ali i zabave uz vriskanje.

Istim putem natrag i eto nas ponovo na našem glavnom raskrižju – izletištu Zeleni vir. Sad je došlo vrijeme za malo veći odmor i navalu na klopnu i pijaču. Toliko smo se dobro odmarali, da smo dočekali i pljusak koji nije bilo teško ispratiti pod nadstrešnicom. Nakon 15-ak minuta evo nam natrag i sunca i bilo je vrijeme za povratak do auta i vožnju natrag u Samobor. Nadamo se da su klinci malo ispraznili baterije, a stariji napunili i dobili volju za neke sljedeće avanture.

Tekst i fotografije: Hrvoje Bišćan

„Upoznaj Žumberak“ Eko-centar Budinjak

Prema planu izleta „Malih planinara“ dočekali smo i prvi proljetni izlet. Nakon zime koja nas je dosta kasno zatrpala popriličnom količinom snijega, pravi je užitek bio odraditi izlet po ugodnom sunčanom danu. U dogovoru s djelatnicima Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje, organizirali smo jedan zanimljiv izlet pod naslovom „Upoznaj Žumberak“. Zaputili smo se prema selu Budinjak gdje Park prirode ima svoj eko centar. Eko Centar Budinjak jedan je od objekata Javne ustanove Žumberak-Samoborsko gorje. Opremljen je uređenim izletničkim prostorom i prostorom za višednevni boravak manjih skupina istraživača, polaznika edukativnih programa i drugih posjetitelja. Ishodišna je točka za obilazak „Arheološkoga parka“ i poučne „Staze kneževa“. I u njemu se odvija program „Mladi čuvar prirode“. Kroz Budinjak prolazi „Vilinska staza“ (biciklistička) i „Žumberački arheološki put“ (poučna). Dan s malim planinarima zamislili smo tako da se prvo održi radionica iz programa „Mali čuvar prirode“ koja se zove „Potraga za blagom“. S obzirom da nas se puno skupilo na ovom više edukativnom nego kondicijskom izletu, podijelili smo grupu na „Vrtićance“ i „Školarece“. „Vrtićanci“ su navalili na ono što najbolje znaju, igraonicu, a „Školarci“ su krenuli u potragu. Poanta radionice je da koristeći kompas, kartu i pisane upute, mladi lovci na skriveno blago iskušavaju stečena znanja o orijentaciji u prirodi. Lea je pvela grupu tragača za blagom. Čitale su se upute te se prema njima kretalo od točke do točke. Na točkama bi stali da nauče neke primjere o orijentaciji u prirodi, npr. kako odrediti sjever prema godovima i zašto je tome tako. Od točke do točke uspješno su tragači stigli do kraja i našli slatko blago u

škrinji. Blago su tražili svi zajedničkim snagama pa kasnije i tako podijelili plijen.

Nakon igraonice, radionice i malog odmora krenuli smo na poučnu „Stazu kneževa“. Njome prolazimo kroz bogatu budinjačku prošlost u krajobrazu što su ga ljudi tisućljećima stvarali i održavali živeći u suglasju s prirodom. U „Arheološkome parku“ smještena su dva različita arheološka nalazišta, jedan iz starijeg željeznog doba u Budinjaku i drugi iz rimskoga doba u Brateljima. I stare i mlade iznenadila je tako bogata povijest tog malog kraja. Krećući se „Stazom kneževa“ nailazimo na edukativne točke koje nam objašnjavaju bogatu prošlost i bioraznolikost područja. Tumuli su vrlo lako uočljivi ostatak povijesnih običaja ukapanja pokojnika. U nekima od njih nađeni su predmeti koji dokazuju veliku povijest ovog kraja. Život tadašnjih ljudi ovisio je o uzgoju stoke koju je trebalo napojiti pa su se radile lokve. Kasnije su te lokve postale mali mikrosvijet za biljke i životinje, posebice za žabe i leptire. Na vrhovim brežuljaka u davno doba gradila su se naselja. Ovdje ih više nema, tek neki ostaci kamenčića, ali podsjetili smo se na slične elemente obrambene gradnje kao i na Okiću, na kojem smo ranije bili na izletu. Zastali smo i na travnjaku. Učili da se travnjak zove livada ako se kosi, a pašnjak ako kravice ili konji pasu na njemu. Zahvaljujući Turističkoj udruzi Žumberak i prijateljima, sreli smo se s lijepim lipicanerima u Brateljima koje su neki kratko i zajahali. Na koncu smo se vratili do eko-centra i iskoristili još malo prekrasan sunčani dan. ◉

Pripremio: Zdenko Kristijan

Hrvatsko planinarsko društvo *Japetić* 1946.

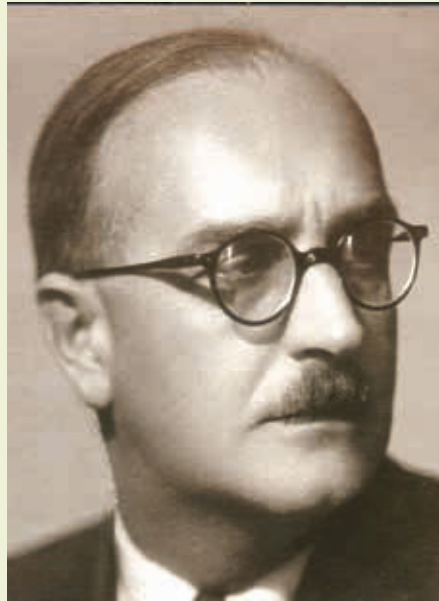
Hrvatsko planinarsko društvo podružnica *Japetić* osnovana je 1923. Osnivači Podružnice proslavili su 20. obljetnicu na Gradišću 1943. To je zadnja zabilježena planinarska aktivnost do kraja rata.

Nakon Drugog svjetskog rata postojeća sportska i planinarska društva su ukinuta. Osnivana su fiskulturna društva i u njima planinarske sekcije. Fiskulturno društvo *Samobor* osnovano je 25. studenog 1945., a za predsjednika je izabran poznati sportski radnik mr. Boris Praunsperger.

Darko Bišćan, nekadašnji tajnik i predsjednik Društva, sačuvao je planinarske dokumente koje je prikupio Dragutin Radmilović, gruntovničar u Samoboru.

Četiri mjeseca po završetku rata 27. rujna 1945. okupili su se samoborski planinari i izabrali privremeni odbor Hrvatskog planinarskog društva podružnice *Japetić* u Samoboru. Na planinarskom sastanku za predsjednika je izabran mr. Mirko Kleščić, ljekarnik, potpredsjednica je Fanika Tkalčić, tajnik Dragutin Radmilović, blagajnik Stanko Kompare. Članovi odbora su: Eugen Benković, Juro Bišćan, Stjepan Cipek, Nikola i Valentin Čebušnik, Vilim Herceg, Milutin Novaković, Adolf Paar, Mijo Sokolović, Stjepan Šoić i Vjekoslav Vrbanić.

Predsjednik mr. Mirko Kleščić (1894. – 1981.), sin je predratnog potpredsjednika podružnice, također ljekarnika, Mirka Kleščića st. Među članovima privremenog odbora su i tri osnivača Društva iz 1923.: Stjepan Šoić, predsjednik podružnice 1924. do 1935., Stanko Kompare, blagajnik i Vjekoslav Vrbanić, odbornik.

U programu rada naglašen je glavni cilj podružnice *Japetić* - popraviti, obnoviti i ponovno otvoriti svoju oštećenu Šoićevu kuću pod Lipovcem, popularizirati samoborski kraj te ponovno markirati zapuštene planinarske putove.

Pravila Podružnice poslana su 9. listopada Kotarskom narodnom odboru u Samoboru (kratica: NO) na daljnje uređivanje. Odbornici su po kućama ubirali članarina za tri mjeseca, mjesečno po 10 din.

HPD-ova podružnica *Japetić* kupila je 1931. Šoićevu kuću u Malom Lipovcu i bila je otvorena sve do sredine 1942. Pojačani posjeti zabilježeni su tijekom prve polovice 1942. Zabranom planinarenja po Samoborskom gorju u jesen 1942. kuća je napuštena, provaljena, a stvari iz kuće su otuđene. Članovi odbora započeli su obnovu kuće uz pomoć stolara i staklara. Prvi domar je bio Tomo Dumić. Šoićeva kuća je od jeseni 1945. bila prvi planinarski objekt u Samoborskom gorju na usluzi planinarima.

Na sjednici privremenog odbora 8. ožujka 1946. odlučeno je da odbornik Eugen Benković sa suprugom preuzme opskrbništvo Šoićeve kuće.

Okružni NO iz Zagreba poslao je 15. ožujka 1946. ovo rješenje: *Vraća Vam se cijeli predmet s time, da društvo ne može djelovati kao podružnica Hrvatskog Planinarskog društva Zagreb, jer isto nije do današnjeg dana podnijelo obvezatnu prijavu za obnovu rada te prema tome ni ne postoji.* Predloženo je osnivanje samostalnog i novog društva.

Šoićevu kuću je u travnju posjetio veliki broj izletnika. Kuća je toliko popravljena da su pojedini izletnici mogli prenoćiti u njoj.

Osnivačka skupština samostalnog Hrvatskog planinarskog društva *Japetić* održana je u subotu 15. lipnja 1946. u vijećnici Mjesnog NO. Hrvatsko planinarsko društvo *Japetić* Samobor djelovalo je nepuna dva mjeseca. Nastavio se rad na obnovi Šoićeve kuće u očekivanju potvrde pravila.

Kotarski NO-u Samobor šalje dopis Mirku Kleščiću, da ne mogu djelovati kao samostalno društvo nego samo kao sekcija Fiskulturnog društva. Iz dopisa od 14. kolovoza 1946. doznajemo da je dosadašnji privremeni odbor PD *Japetića* sa svim članovima pristupio u planinarsku sekciju Fiskulturnog društva *Samobor*.

U odbor FD-a *Samobor* iz planinarske sekcije izabran je Stjepan Cipek, koji je od 1948. do 1953. bio predsjednik Planinarskog društva *Samobor*. Društvo je 1953. na godišnjoj skupštini promijenilo naziv u PD *Japetić*, a 1991. – nakon 43. godine ponovno u Hrvatsko planinarsko društvo *Japetić*. ◉

Wintersteiger, Velimir (Jastrebarsko 1932. – Samobor 2018.), profesor.

Član je više društava: 1948. PD Zagreb, gdje djeluje u markacijskoj sekciji, i od 1949. u PD Jastrebarsko. U Samoboru je bio član PD Dr. Maks Plotnikov od 1960. a od 1964. je član PD-a Japetić. Posvetio se planinarstvu i skijanju stekavši potrebna stručna znanja kao visokogorski vodič i skijaški učitelj.

Sudjelovao je 1949. na alpinističkom tečaju na Durmitoru gdje je sudjelovao u akciji spašavanja. U jesen iste godine je s Mirkom Kosom inicijator osnivanja PD Jastrebarsko. Sljedeće godine potiče gradnju doma na Japetiću u kojoj i sam sudjeluje, te na markiranju pristupnih putova na Žitnicu. Od 1950. je alpinistički pripravnik a 1953. postaje član GSS-a. Dolaskom u Samobor 1960, u Školi učenika u privredi osniva planinarsku grupu Encijan.

Od 1964. do 1967. je profesionalni tajnik Planinarskog saveza Hrvatske (PSH) u Zagrebu i član Izvršnog od-

bora PSH. Kao tajnik stavlja u funkciju domove u Tuku, na Risnjaku i Tomislavov dom na Medvednici. Vodi dogradnju doma na Zavižanu - razdvajanje meteoroloških od planinarskih prostora i privođenju svrsi planinarskih skloništa na Velebitu. Pokreće, prema zamisli dr. Poljaka, uređenje i označavanje trase Velebitskog planinarskog puta (VPP), otvorenog 1969. godine i prima značku VPP-a kao jedan od petorice

osnivača. Puno vremena je utrošio na uklanjanju vojno-izviđačkih vještina iz propozicija za orijentacijsko trčanje.

Od 1968. je predsjednik novoosnovanog Skijaškog kluba Samobor, punih 12 godina.

U Japetiću je u 60-im godinama djelovao u skijaškoj i omladinskoj sekciji. Jednu godinu je vodio planinarsku školu u Osnovnoj školi Bogumila Tonija. Krajem devedesetih godina vodio je Markacijsku sekciju i sudjelovao u više događanja u Društvu.

Obišao je mnoge planine od Austrije do Grčke, između ostalih Grossglockner i Olimp, a najdraži su mu Japetić, Velebit, Risnjak, Jalovec i Durmitor.

Primio je više priznanja, Nagradu grada Samobora za životno djelo 2005., Zlatnu značku PSH 1969., Plaketu Hrvatskog planinarskog saveza 2010. i mnoge druge.

Jaskanski i samoborski planinari pamtit će njegovo djelovanje u planinarstvu i skijanju. ●

Jakov Kovač (Bila-Livno 1934. – Samobor 2018.), dipl. ekonomist.

Član Društva od 1985. Doselio se u Samobor 1974. i planinario po Samoborskom gorju prije učlanjenja. Od 1989. do 2002. je bio predsjednik Japetića. Doprinio je 1990. kod izdavanja dnevnika Kružnog planinarskog puta Kroz Samoborsko gorje (sada: Samoborska obilaznica).

Sudjelovao je u organizaciji niza društvenih događanja. Angažiran je bio u obnovi Šoićeve kuće. Pripremio je i vodio više izleta. Planinario po hrvatskim, slovenskim i bosanskim planinama, Tatrama u Slovačkoj i Olimpu u Grčkoj. Zbog slabljenja vida prestao je planinariti 2004. Za svoj društveni rad u HPD Japetiću primio je Brončani znak Hrvatskog planinarskog saveza 2002. ●

Pripremio: Zdenko Kristijan

SEDMO IZDANJE DNEVNIKA SAMOBORSKE OBILAZNICE

Karakteristika Samoborskog gorja su dugački grebeni, strme padine i vrhovi. Na 200 km markiranih staza izmjenjuju se šume, livade, sela, kapele, vrhovi, piramide i dobri vidici na obližnji i daleke vrhunce!

Samoborska obilaznica ima 17. lokacija u Samoborskom gorju koje trebate obići na planinarski način. Mala knjižica s 48 stranica, koju zovemo dnevnik, služi kao vodič po Samoborskom gorju i kao mjesto za utiskivanje žigova na 17. kontrolnih točaka, kao ovjera da ste posjetili vrhove, planinarske domove i Samoborski muzej.

Pošto je rasprodano šesto izdanje dnevnika Samoborske obilaznice, HPD Japetić je pripremio sedmo izdanje. To se poklopilo s 60. obljetnicom Samoborske obilaznice, koja je otvorena 1958. pod nazivom Kružni planinarski put Kroz Samoborsko gorje.

Okruglu godišnjicu Samoborske obilaznice obilježili smo na Japetićevom pohodu 20. svibnja 2018. promocijom

novog dnevnika.. Pohod je vodio po markiranim i nemarkiranim stazama a planinari su mogli ovjeriti dvije kontrolne točke; Veliki Lovnik i slap Cerinski vir.

Od 1958. brigu o obilaznici i ovjeru dnevnika vodio je Ivica Sudnik, predsjednik PD Japetića. Naslijedio ga je Zdenko Kristijan 1979., a od 2017. voditelj obilaznice je Darko Dömötörffy, bivši predsjednik Japetića i zaljubljenik u planinarske obilaznice.

Umjesto planinarskih domova, prema Darkovoj ideji, kontrolne točke su obližnji vrhovi, jer su metalni žigovi na njima stalno dostupni. To su Okić, Oštrc, Japetić, Veliki Lovnik i Noršička Plešivica. Nove kontrolne točke su slap Cerinski vir (335 m), špilja Vilinske jame (300 m) na putu između Slanog Dola i Noršić Sela i vrh Stražnik (708 m) na razglednoj stazi između Oštrca i Japetića. Obilaznica i dalje ima 17 kontrolnih točaka a za spomen-značku treba obići najmanje 12 po svom izboru.

U pripremi sedmog izdanja dnevnika bili su Darko Dömötörffy, Vladimir Novak i Zdenko Kristijan, koji je napisao tekst dnevnika. Bojan Horvat nam je pomogao u određivanju nadmorskih visina.

U dnevniku je nakon uvodnog dijela kratki vodič po kontrolnim točkama Samoborske obilaznice upotpunjen fotografijama i prostor za kontrolne žigove. Alan Čaplar je izradio kartu Samoborskog gorja koja se nalazi u sredini dnevnika i pripremio dnevnik za tisak. Zbog vodiča i karte dnevnik je zanimljiv i planinarima kao vodič po Samoborskom gorju.

Stara izdanja dnevnika Samoborske obilaznice vrijede i dalje i za spomen-

značku potrebno je obići samo one kontrolne točke koje su navedene u tom izdanju.

Do sada je preko 6200 planinara primilo spomen-značku, najviše iz Zagreba i Samobora. Značajan broj obilaznika je iz okolnih država, najviše iz Slovenije. Samoborska obilaznica nije vezna ali se može obilaziti od točke do točke u dva dana.

Do svake kontrolne točke možete doći iz više polazišta. Glavna sezona za obilazak Samoborskog gorja je kasna jesen, rano proljeće i zima uz umjerenu visinu snijega.

Samoborska obilaznica je jedna od najstarijih planinarskih obilaznica u Hrvatskoj. Prva je po količini prodanih dnevnika i broju planinara koji su je obišli. Namijenjena je planinarima našeg društva i članovima planinarskih društava iz Zagreba, Hrvatske i susjednih država. ●

Dnevnik se može kupiti kod blagajnice *Društva*, četvrtkom od 20 h, *Perkovčeva 36 a.* U Samoboru dnevnik se može kupiti i u suvenirnici *Trešnja Okička* na *Trgu kralja Tomislava 14* i u *Samoborskom muzeju*. Također, možete ga kupiti ili naručiti u *Hrvatskom planinarskom savezu*. Pismom se dnevnik (40 kn) može naručiti na adresi: *HPD Japetić, p.p. 31, 10430 Samobor*, kod Darka Dömötörffya: 098/302-700 ili na e-adresu: darac8085@gmail.com

Izvještaj 2018.

Ove godine povodom 60-obljetnice otvorenja kružnog pota „Kroz Samoborsko gorje“ izdan je novi dnevnik. Tiskano je 1000 primjeraka i odmah po primitku pristupilo se prodaji istih. U prosjeku se godišnje proda 100 komada tako da tiskana količina zadovoljava potrebe za dulji period. Brigu o dnevnicima i prodaji vodi Kinga Nujić.

Od prošlogodišnjeg izdanja „Japetića“ do 31.10.2018. Samoborsku obilaznicu obišlo je 30 planinara što je lagani pad u odnosu na prošlu godinu. ○

Obilaznici iz našeg i okolnih planinarskih društava

IVAN	ŠIPRAK	Japetić	Samobor
IVANA	LAZAREVIĆ	Japetić	Samobor
LUKA	KOSIĆ	Japetić	Samobor
DARKO	DÖMÖTÖRFFY	Japetić	Samobor
MARKO	SKOZRIT	Japetić	Samobor
SONJA	VUCO	Japetić	Samobor
DRAGICA	KNEŽEVIĆ	Japetić	Samobor
LINO	LEGAC	OK Japetić	Samobor
SARA	MIKAC	Pinklec	Sveta Nedelja
JASNA	ŠINKO	Pinklec	Sveta Nedelja
KARLA	BATINOVIĆ	-	Samobor

Broj obilaznika po planinarskim društvima

Društvo ili klub	Ovjereno dnevnika
Japetić	7
Kapela	1
Karlovac	1
Martinščak	1
OK Japetić	1
Opatija	1
Papuk	1
Petehovac	3
Pinklec	2
Vinica	1
Zagreb-Matica	1
Zavižan	2
Željezničar	1
Nije navedeno društvo	7
Ukupno	30

Hrvatska planinarska obilaznica 2018.

Iako već desetak godina nije član Komisije za planinarske putove HPS-a, Zdenko Kristijan je zadnjih godina za Komisiju obavljao dužnost administratora HPO. Ovjeru dnevnika HPO predao je u veljači 2018. Marijani Žnidarec, predsjednici PD *Ericsson-Nikola Tesla* iz Zagreba.

Planinari iz *Japetića* i susjednih društava primili su ove značke i priznanja: Podaci se odnose na razdoblje od 1. prosinca 2017. do 1. prosinca 2018. ○

Viktorija i Zvonimir Molan na Velebitu

HPD *Japetić*, Samobor

Viktorija i Zvonimir Molan – Najviše priznanje HPO (150 KT)

Zdenko Kristijan – Brončana, srebrna i zlatna značka HPO - drugi obilazak

HPD *Sveti Patrik*, Samobor

Iva i Tomislav Martinelli – Zlatna značka HPO

PK *Scout*, Samobor

Valentina Pavliša – Brončana i srebrna značka HPO

Srećko Bošković – Visoko priznanje HPO (125 KT)

PD *Pinklec*, Sveta Nedelja

Zlatko Kovačević – Brončana značka HPO

HPD *Bregana*, Bregana

Vesna Hajtok – Brončana i srebrna značka HPO

Tekst: Zrinka Kušer

Neumorni istraživač Radivoj Simonović (1858. – 1950.)

Radivoj Simonović

Ovo je naziv izložbe koja je 15. lipnja 2018. godine otvorena u Samoborskom muzeju, a posvećena je 160. - oj obljetnici rođenja Radivoja Simonovića. Prije nekoliko godina slučajno sam se susrela s njegovim fotografijama u arhivu Muzeja koje su odmah privukle moju pozornost. Uzimajući ih jednu po jednu, brišući slojevitom prašinu zaborava s njegovih djela, preda mnom su se odjednom počeli otvarati raznoliki svjetovi – velebitski vrhunci, hrvatski gradovi i mjesta, hercegovačke i crnogorske planine. Oduševljavala me jednostavnost tih pejzaža, pastirskih stanova i ljudskih lica slikanih u krupnome planu koja s jedne strane djeluju tako grubo i surovo, a opet zrače nekom blagošću, samozatajnošću, skrivenom čežnjom i životnim iskustvom.

Tko je bio Radivoj Simonović?

Radivoj Simonović rodio se u Ledincima pokraj Srijemske Kamenice 17. kolovoza 1858. godine. Imao je jedanaestero braće i sestara. Osnovnu školu pohađao je u Srijemskoj Kamenici gdje se obitelj preselila 1861., a gimnaziju za-

vršio u Novome Sadu. Medicinsku naobrazbu stekao je u Beču nakon koje je sedam godina proveo kao vojni liječnik isprva u Češkoj, u mjestu Klatovy, zatim između 1887. i 1891. godine djeluje u Hercegovini, u Avtovcu, Čemernu, Nevesinju i na Obrinji te naposljetku u Trstu. Od 1893. do 1896. godine radi kao liječnik u Hrvatskoj, prvo u Milni na otoku Braču, zatim kao kupališni liječnik u Lipiku u Slavoniji. Nakon toga vraća se u rodnu Vojvodinu gdje u svome zvanju djeluje do duboko u starost.

Od malih nogu odlazio je na izlete s ocem u bližu i dalju okolicu, no prve pobude za planinarstvo i prirodne znanosti primio je od profesora Aleksandra (Šandora) Popovića s kojim je 1875. i 1876. godine, za vrijeme ljetnih školskih praznika, hodao po Fruškoj gori i sakupljao uzorke stijena za Mađarsko geološko društvo. Druženje s istaknutim znanstvenikom, dobrim i poštenim idealistom profesorom duboko ga se dojmilo te je zavolio prirodne znanosti, dok je na nagovor oca pošao u Beč studirati medicinu. Boraveći u Beču, često je planinario Wienerwaldom, no pravo planinarjenje započinje u Hercegovini kada je pred sobom prvi puta ugledao divlje i romantične planine poput Prenja i Čvrnsnice. Redom je išao i na Lebršnik, Volujak, Leliju, Zelengoru itd... Po zimi i snijegu je morao obilaziti vojne objekte na granici sa Crnom Gorom, a ljeti je po planinama, ali i u Nevesinju, Gackom polju, dolini Neretve kod Mostara, sakupljao bilje te ga slao na sveučilište u Graz i Beč.

Djevojka iz Crnopca

Slijeva na desno stoje: Josip Poljak, Ilija Šarinić, Miroslav Hirtz i Radivoj Simonović, sjedi Ivan Gojtan

Godine 1901. i 1902. boravio je u Topuskom liječeći reumatizam. Kako se ne bi dosađivao, obilazio je okolicu s fotoaparatom i slikao narodnu nošnju, seljačke kuće, drvene crkve i interesantne drvene križeve na lokalnom groblju. Tada mu je u ruke dospio svezak *Hrvatskog planinara* s tekstom o Velebitu. U njemu Dragutin Hirtz opisuje dvotjedno istraživačko putovanje Josipa (Giuseppea) Wanke po našoj velebnoj planini. Wanka je bio profesor Pomorske vojne akademije u Rijeci, član riječkog Cluba Alpino Fiumano te neumoran i strastven istraživač. Pohodio je ne samo okolicu Rijeke (Risnjak, Obruč, Učku...), već Velebit i Alpe.

Kao član mađarskog „*Photokluba*“, Simonović je 1903. godine u oglasu naveo da traži suputnike za Velebit, ali mu se nitko nije javio te je sam sjeo na parobrod i uputio se u Obrovac. Kao liječnik bio je svjestan posljedica sjedilačkog načina života na zdravlje te se bojao da će postati šećeraš. Zato je i odlučio ozbiljnije se baviti planinarenjem. Iako mu se s parobroda Velebit činio pust i jednoličan, čim je ugledao goleme pukotine Velike i Male Paklenice, a iza njih najviše velebitske vrhove, rodila se ljubav koja će trajati cijeli život. Od mjesta koja je posjetio usput, najviše ga se tada dojmio Obrovac: „...*Obrovac je za hrvatsku turistiku veoma važno mjesto. Kao polazna postaja za one, koji hoće da idu po južnom Velebitu, u Paklenicu, na Tulove Grede i na Crnopac, a kao odmorište za one, koji se vraćaju sa izleta umorni, gladni i žedni. Ja sam ovdje prvi put ostao pune dvije nedelje, i odavle počeo moje izlete na Velebit, koji mi je tako omililo, da sam deset godina po njemu pješačio i tražio motive za slikanje...*“ (Hrvatski planinar, br. 4, 1914. god.). U dva tjedna popeo se iz Paklenice na vrh Velebita, pa se spustio u Medak. Kada je na povratku iz Like preko

Alana došao na Vrhprag i ugledao veličanstvene Tulove grede, a u blizini primitivne stočarske stanove čiji se izgled stoljećima nije mijenjao, potpuno se zaljubio u Velebit i znao je da će mu se u godinama koje slijede redovito vraćati. Od 1904. do 1914. godine bio je na Velebitu još sedam puta, u Kninu i okolici četiri puta, u Đakovu dvaput, posjetio je Žumberak, Dinaru, popeo se na Triglav i ponovno na hercegovačke planine... Za početak Prvog svjetskog rata doznao je boraveći bezbrižno na Velebitu od jednog pastira koji je vijest donio iz Primorja. Tada se brže bolje noću uputio preko kamenja do Starigrada, barkom do Jablanca, pa brodom do Rijeke gdje su se na željezničkoj postaji već skupljali mobilizirani vojnici. Od 1915. do 1921. nije nigdje putovao. Tek se 1923. godine ponovno vratio na Velebit te ga je posjećivao i istraživao sve do 1938. Tada se kao vitalan osamdesetogodišnjak popeo na Ograđenicu i zauvijek oprostio od voljene planine. U dvadesetim i tridesetim godinama prošlog stoljeća bio je na Durmitoru čak četiri puta, na Prokletijama dvaput, u Žumberku tri puta, penjao se na Biokovo, Bijele stijene, Prenj, Visočicu, Leliju, posjećivao Čemerno, Volujak, Trnovačko jezero, Pivu, Nikšić, Zvornik, Ibarsku dolinu, Komove, Makedoniju od Skopja, preko Tetova, pa na Ohrid, Prilep i Veles... Sam je rekao: „*Išao sam mnogo, ali još nisam bio svuda – i neću ni biti!*“ (75 godina organizovanog planinarstva u Vojvodini, Novi Sad 2000.). Umro je u Somboru 21. srpnja 1950. godine.

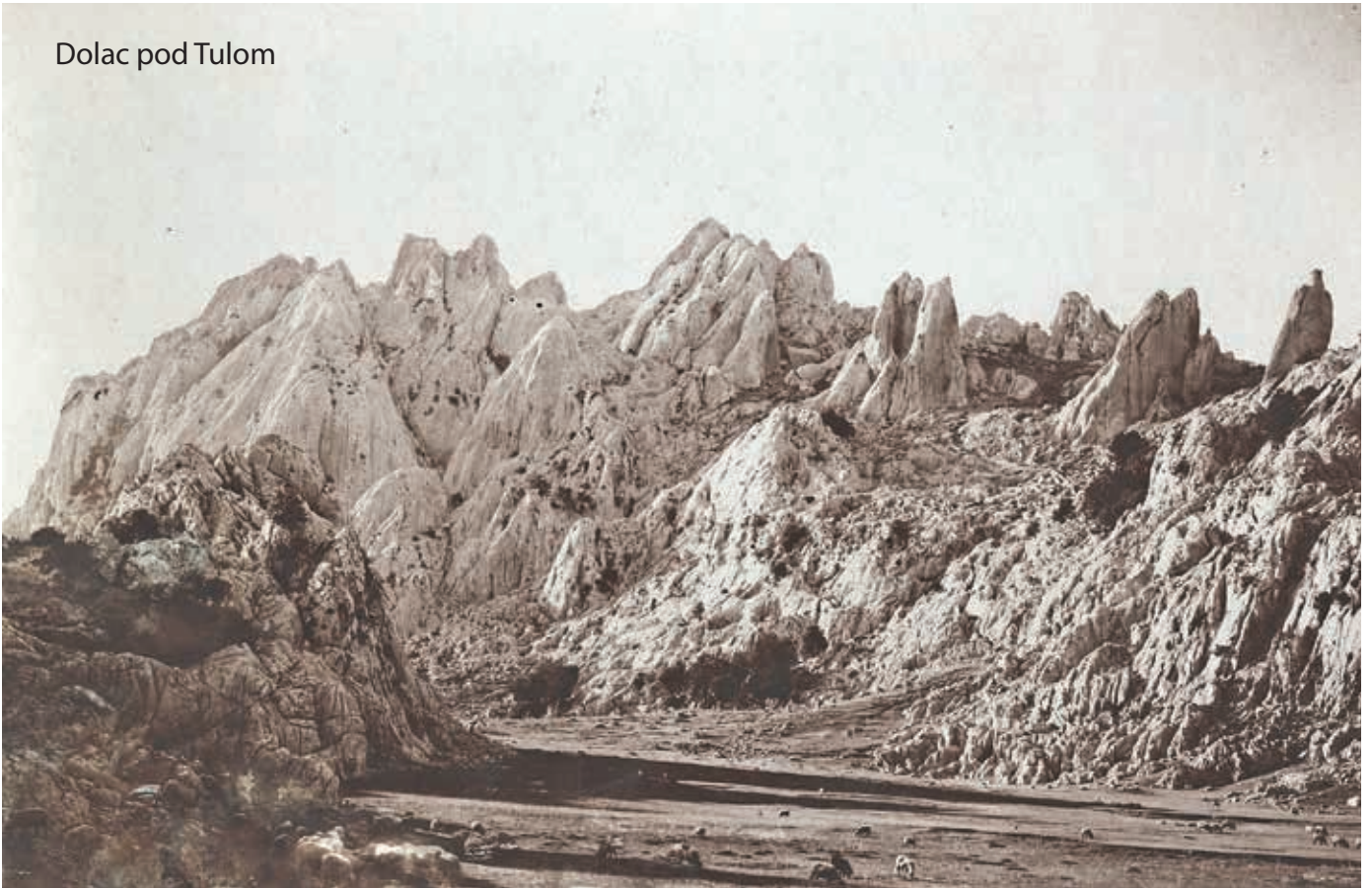
Čovjek širokih interesa

Radivoj Simonović, liječnik po struci, cijeloga se života bavio čovjekom, njegovim fizičkim i psihičkim aspektom. To je utjecalo na čitavu paletu interesa, a najvjerojatnije dovelo do znanstvene radoznalosti za način života, nošnju i tradicijsku kulturu krajeva koje je posjećivao. Bilježio

Stan Martina Miškulina na krškom polju Lubenovcu u sjevernom Velebit

Dolac pod Tulom

je svašta, od načina prehrane u planinama, opisa života i tradicije dinarskih stočara do načina odijevanja i ponašanja. Najviše je građe, naravno, prikupio na Velebitu. Na temelju tih vrijednih bilježaka možemo doznati mnogo o nekadašnjoj preradi mlijeka, kućnim pomagalicama i alatima, odjeći, običajima i pjesmama. Njegovi opisi boravka u planini odlikuju se slikovitošću proživljavanja svakog trenutka te prenose autentičnu atmosferu: „...*Život stočara na planini je vanredno zanimljiv, božanstveno lijep, imponantno starinski, frapantno primitivan, grozno mučenički, a pri tom pun prave čiste, nevine poezije i neobično pogodan za zdravlje...*” (Hrvatski planinar, br. 2, 1936. god.). Usporedo s interesom za čovjeka, pokazivao je još od srednjoškolskih

dana zanimanje za prirodu i proučavanje prirodnih fenomena, pogotovo krša i krških oblika. Izučavao je svu onodobnu literaturu o geofizičkim procesima, raspravljao o tome s autoritetima na tome polju, a svojim poznavanjem problematike krša „osvojio” je i zagrebačke geologe Ferdu Kocha i Josipa Poljaka. Čak je u ruke uzimao starogrčke pisce poput Strabona i Herodota kako bi sebi objasnio neku nejasnoću ili našao rješenja problemima koji su ga mučili. Kršu je pristupao i s botaničkog aspekta proučavajući vegetaciju, a za nejasnoće na koje je nailazio često se obraćao svom dobrom prijatelju dr. Arpadu Degenu, profesoru botanike na sveučilištu u Budimpešti.

Najveću vrijednost u Simonovićevoj ostavštini neprijeporno imaju fotografije koje, osim dokumentarne, u sebi sadrže i onu estetsku vrijednost. Za neke s pravom možemo reći da su remek djela jer su rezultat studioznog pristupa samom postupku fotografiranja – majstorski odabir pozicije, igra svjetla i sjene, motiva i trenutka. Da bi ostvario fotografiju kakvu je želio, nije žalio truda i mogao je satima obilaziti teren čekajući pravi omjer svjetla i sjene te se penjati satima po kršu samo da motive uslika iz savršenog kuta. Mjerilo veličine na njegovim fotografijama prirodnih fenomena uvijek je bio ljudski lik. To je bilo njegovo pravilo, inače za njega slike nisu žive, „...*kao da su snimljene na jednoj planeti, na kojoj nema živih bića, ni ljudi ni životinja; ili kao da su naše hrvatske planine usred ljeta posve puste;*”

Obrovac

Škrabe kod donjeg
Kotlaničkog jezera, 1929.

kao da po selima i kućama usred dana svi spavaju...” (Hrvatski planinar, br. 1, 1936.). Posebnu pozornost posvećivao je ljudskim licima koja je slikao u krupnom planu. Zbog toga putuje u razne krajeve: slika Šokce u Baranji, Srbe u Banatu i Bačkoj, Ličane, Dalmatince iz Zagore, Bračane, Konavljane, Podravce... Odlazi i u Belu Krajinu, boravi na Žumberku u doba uskršnjih blagdana, a zanimaju ga kao motivi i crkve, groblja, mostovi, seoske kuće, zgrade, prometna sredstva. Ali prije svega, kao trajni izazov tu su

Babica i Stapina

Ličanin

planine. I na pijedestalu – Velebit! Sve što je vidio i obišao od Triglava do Prokletija nije se moglo mjeriti s njegovom ljepotom.

Prijatelji i suputnici

Radivoj Simonović gotovo nikada u planine nije išao sam. Već druge godine na Velebitu, 1904., sprijateljio se s učiteljem Ilijom Šarinićem iz ličkog mjesta Švica koji mu je pravio društvo sve do 1928. godine. Osim njega, u planine je rado išao i s bračnim parom Hirtz, Josipom Poljakom, Ivanom Gojtanom, Karlom Bošnjakom i drugima. Svi oni poznati su ne samo planinarskoj populaciji, već je velika većina njih dala svoj obol za unapređenje hrvatske kulture i znanosti općenito.

Pisma i fotografije Radivoja Simonovića je Hrvatski planinarski savez otkupio od Sofije Hirtz te ih 1958. godine predao Samoborskom muzeju i Ivici Sudniku za planinarsku zbirku. Izložene fotografije isplele su jednu priču koja još nije dovršena. Jedan tako bogat život teško je staviti unutar nekih zadanih okvira. Puno toga ostavila sam za neka svoja daljnja istraživanja. No, u jedno sam sigurna. Velebit i Radivoj nikada jedan drugome nisu rekli *Zbogom*. Još uvijek su zajedno, sigurna sam u to. Ljubav je to ispisana škrapama, nošena burom i kišom, produbljena korijenjem visokih jela, šarenilom proljetnih tepiha, okupana suncem, zapečaćena solju i ledom prekrivenih vrtača. Unatoč tome što sam tijekom godina doznala mnoge podatke o Simonoviću, pročitala veliki broj tekstova, članaka i knjiga, ta njegova ljubav prema planinama i prirodi zapravo je pročitala i otkrila mene te točno znala kada, kako i gdje ćemo se susresti. ○

Za Japetić razgovarao: Antun Pavlin

Razgovor s povodom

Javna ustanova Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje svojim radom pokriva planinarski najzanimljiviji dio Zagrebačke i Karlovačke županije. Svojim prirodnim ljepotama privlači posjetitelje iz svih krajeva Hrvatske pa je vjerojatno najposjećeniji prostor kako za planinare tako i za zaljubljenike u prirodu. Upravljanje Parkom nameće mnoge izazove upravo i zbog interakcije između posjetitelja i prirodnog okoliša. Kako bismo približili neke aspekte rada Ustanove našem članstvu, razgovarali smo s g. Kristijanom Brkićem, ravnateljem Parka.

Gospodin Brkić profesor je geografije koji od 2010. radi u Parku, te dobro poznaje problematiku i radne izazove upravljanja ovom ustanovom.

Japetić: Kako vidite instituciju kojoj ste na čelu?

Brkić: U dvadeset godina, koliko će Park proslaviti sljedeće godine, postavljene su temeljne pretpostavke za dobro

funkcioniranje Parka. To se posebno odnosi na bitnu infrastrukturu koja je u zadovoljavajućem stanju.

Japetić: Postoji li aktivna veza između Parka prirode i planinarske organizacije?

Da, postoji suradnja s HPS-om. Imali smo zajedničke sastanke na kojima smo utvrđivali gdje Park može pomoći. Vodili su se razgovori o unifikaciji obilježavanja planinarskih staza jer HPS želi postaviti table na stupovima s dodatnim informacijama, npr. duljini puta, smjerovima, vremenskom udaljenošću hodanja i sl., što je svakako dobro. Time će obilježavanje staza biti dugotrajnije s obzirom na sječu stabala na kojima se nalaze markacije.

Japetić: Koji su po vašem mišljenju sadržaji zanimljivi planinarima? Kako ocjenjujete postojeću planinarsku infrastrukturu, mislimo na planinarske putove

i domove, razgledne piramide i slično? Posebno nas zanima vaše viđenje označenih planinarskih i vaših putova u Parku prirode te njihovo stanje.

Treba naglasiti da su planinari ovim područjem prolazili mnogo ranije nego što je prostor proglašen parkom. 350km označenih putova omogućuje planinarenje, a otvorene vizure Samoborskog gorja i Gera na Žumberku privlačne su posjetiteljima. Područje od Okića i Oštrca, preko Plešivice pa do Japetića najposjećeniji je dio Parka te svakako zaslužuje još veće investicije. Domovi Maks Plotnikov, Željezničar, Ivica Sudnik i Žitnica imaju u većoj ili manjoj mjeri potrebu za obnovom. Zamislite Žitnicu s malim muzejom bogate povijesti ovdašnjeg planinarstva ili Maks Plotnikov kao centar edukacije planinarskih vodiča. Moderni vidikovci koje sam imao priliku posjetiti kao što su klagenfurtski Pyramidenkogel, 5 prstiju iznad Hallstatta ili Wurbauerkogel u NP Kalkalpen dobar su primjer što bi u nekoj umanjenoj verziji mogla biti budućnost japetičkog, plešivičkog ili oštrčkog vidikovca. Za takve višemilijunske investicije u posjetiteljsku infrastrukturu Park ima mogućnosti apliciranja na EU projekte i iskustvo u provedbi te s dobrim partnerima koji će prepoznati priliku za suradnju - može to pretvoriti u stvarnost.

Japetić: Recite nam nešto o projektu novog centra za posjetitelje u Sošicama te o ostalim projektima i događanjima u Parku?

Dobili smo mogućnost prijavljivanja na Natječaj za zaštićena područja za jačanje posjetiteljske infrastrukture u iznosu od 750 milijuna kuna. Mi smo prijavili projekt Posjetiteljskog centra Sošice u vrijednosti od 27 milijuna kuna. Sošice su najveće i najposjećenije središte Žumberka te polazište za niz prirodnih atrakcija od sv. Gere, Sopotskog slapa, stara grada Žumberka i druge. Ideja projekta je da u centru dobijete informacije koje vas zanimaju te da vas uputimo u bilo koju od žumberačkih zanimljivosti. Ostvarenjem toga projekta bili bismo „svoji na svojemu“ jer sada koristimo objekte na Slanom Dolu i Budinjaku koji pripadaju Gradu Samoboru. Tamo bismo imali interpretacijski dio za predstavljanje Parka, suvenirnicu, sanitarije, ugostiteljski objekt, parkiralište te, što je nama najvažnije, smještajne kapacitete za 27 osoba. Tamo bi se provodila škola u prirodi usklađena s nastavnim programima za osnovnoškolce te volonterski centar za naše potrebe i potrebe lokalne zajednice.

Japetić: Među planinarima se često čuju različiti komentari o odnosu Parka prema drugim skupinama „zaljubljenika“ u prirodu poput lovaca, vozača terenskih automobila i četverokotačnih motora tzv. quadova. Kako je to uređeno zakonom i kako se provodi taj zakon u stvarnosti?

Park prirode upravlja područjem i koordinira te pazi da se sve aktivnosti provode u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode. Kada npr. šumari izrađuju svoje planove šumskoga gospodarstva, iznose njegov sadržaj na uvid javnosti, odnosno daju ga na javnu raspravu. Svi u tome mogu sudjelovati i dati svoje primjedbe. Odluke koje su donesene prolaze stručnu kontrolu da se vidi je li u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode. Kada se one počnu provoditi, mi pazimo da se te odluke i sprovode u skladu s istim zakonom. Mi ne možemo utjecati na količinu sječe, već samo na onaj dio koji se odnosi na zaštitu prirode. Treba reći da postoje i druge inspekcije npr. šumarske i poljoprivredne koje kontroliraju gospodarske aktivnosti u Parku.

Što se tiče vozila, naši čuvari nemaju ovlasti zaustavljati promet, npr. quadove ili terenske automobile, već samo podnijeti prijavu ukoliko dođe do narušavanja zakona. Vozači bi morali znati da mogu voziti samo po kategoriziranim prometnicama, nazovimo ih javnim putovima i cestama, a ne planinarskim stazama. Lovci pak imaju Zakon o lovstvu koji regulira njihovu djelatnost unutar parkova prirode itd.

Japetić: Recite nam nešto o životinjskoj populaciji na području Parka. Planinari govore o susretima s čagljevima, medvjedima pa čak i vukovima? Imamo informaciju da su vukovi naseljeni na područja gdje nikada nisu obitavali.

Park prirode ima Akcijski plan za praćenje velikih zvjeri medvjeda i vukova. Kada npr. nađemo njihov izmet, šaljemo ga na analizu. Češće nailazimo na tragove medvjeda. Pretpostavljamo da ga ima na području Žumberka i Gorjanaca u susjednoj Sloveniji. Vukovi su snimljeni na Žumberku, ali su vrlo plašljivi. U 20 godina koliko postojimo, samo jednom je naš čuvar Slavko snimio vuka u mećavi na Žumberku. Budući da je Žumberak rijetko nastanjeno područje, vukovi tu realno ne predstavljaju problem. Najviše poteškoća lokalnom stanovništvu čine divlje svinje čija je populacija velika.

Japetić: Za kraj prokomentirajte našu ideju o suradnji planinara i Parka prirode. Naime, dobar broj planinara iz našeg Društva su školovani planinarski vodiči koji bi uz edukaciju mogli povremeno biti i vodičima Parka prirode.

Park prirode provodi tri projekta financirana sredstvima Europske unije. U jednom od njih osigurali smo sredstva i opremu za educiranje lokalnih vodiča u Parku. Cilj nam je educirati upravo njih, ali i druge zainteresirane za taj dodatni posao. Njihov bi zadatak bio informiranje posjetitelja o lokalnim sadržajima. Edukacija će početi u prvoj polovici sljedeće godine, a vrijeme i poziv bit će objavljeni na našim stranicama. Mislimo da bi to moglo biti zanimljivo i za planinarske vodiče koji žele proći taj tečaj. ○

Datum	Dan	Izlet	Težina	Vodič
1/6/2019	ned	Pohod za Tri Kralja - PD Zabok	lagano	Robert
1/12/2019	sub	SLO-Put slovenskog Tolara	lagano	Nenad
1/26/2019	sub	Plešivica mali planinari		
1/27/2019	ned	Sv. Gera		Siniša
2/3/2019	ned	Samoborsko gorje		Darko
2/9/2019	sub	Velebit		Branka i Tamara
2/10/2019	ned	Velebit		
2/17/2019	ned	Od Plomina do Labina		Nenad
2/28/2019	čet	Skupština društva		IO
3/10/2019	ned	101 žena		Vesna, Tamara
3/16/2019	sub	Mali planinari - Kružno do Cerinskog vira		
3/24/2019	ned	Medvednica		Helena
3/31/2019	ned	Omanovac		Darko
4/6/2019	sub	Mađarska		Kinga, Darko
4/7/2019	ned	Mađarska		
4/13/2019	sub	Mali planinari - Iznad pa ispod zemlje		
4/21/2019	ned	Uskrs		
4/22/2019	pon	Uskrsni ponedjeljak		
4/27/2019	sub	Eko akcija (Dan planeta zemlje 22.4.)		IO
4/28/2019	ned	SLO - Donačka gora		Darko
5/1/2019	sri	Praznik rada		
5/4/2019	sub	Velebit		Daniela
5/5/2019	ned	Velebit		
5/11/2019	sub	Mali planinari - Risnjak		
5/12/2019	ned	Papuk Vranjevina-Petrov vrh (kupanje u Daruvarskim toplicama)	lagano i mokro	Igor Slunjski
5/19/2019	ned	JAPETIĆEV POHOD		IO
5/24/2019	pet	BiH-Čvrsnica		
5/25/2019	sub	BiH-Čvrsnica		Siniša
5/26/2019	ned	BiH-Čvrsnica		
6/2/2019	ned	Kalnik		Siniša, Helena
6/8/2019	sub	Rab		Nenad
6/9/2019	ned	Rab		
6/16/2019	ned	Krupa - autobusni izlet		Tamara i Drago
6/20/2019	čet	Tijelovo		
6/22/2019	sub	Dan antifašističke borbe		
6/25/2019	uto	Dan državnosti		
7/5/2019	pet	SLO-Krnsko jezero i Krn		
7/6/2019	sub	SLO-Krnsko jezero i Krn		Darko
7/7/2019	ned	SLO-Krnsko jezero i Krn		
8/5/2019	pon	Dan domovinske zahvalnosti		
8/15/2019	čet	Velika Gospa		
8/30/2019	pet	SLO-Triglav	teško	Darko
8/31/2019	sub	SLO-Triglav	teško	Darko
9/1/2019	ned	SLO-Triglav	teško	Darko
9/8/2019	ned	SLO-Košuta	srednje teško	Helena, Siniša
9/21/2019	sub	Velebit-Mala Paklenica	teško	Daniela
9/22/2019	ned	Velebit-Manita peć	lagano	Daniela
9/29/2019	ned	SLO-Martuljski slapovi, Mangrtska jezera	lagano	Darko
10/5/2019	sub	Biokovo	srednje teško	Ratko
10/6/2019	ned	Biokovo	srednje teško	Ratko
10/7/2019	pon	Biokovo	srednje teško	Ratko
10/13/2019	ned	Slani Dol-Japetić	lagano	Vesna
10/20/2019	ned	SUDNIKOV POHOD		IO
11/1/2019	pet	Dan svih svetih		
11/10/2019	ned	Medvednica (Bikčevićeva-Laustekova)	umjereno lagano	Igor Slunjski
11/17/2019	ned	Vincekovo na Okiću	poslije teško	Darko
12/1/2019	ned	Samoborsko gorje	lagano	Kinga
12/25/2019	sri	BOŽIĆ		
26.12.2019	čet	Štefanje		
1.1.2020	sri	Nova godina		

Članarina za 2019. godinu

Djeca, đaci, studenti
i umirovljenici

40 kn

Zaposleni

80 kn

Članska iskaznica

5 kn

Dnevnik Samoborske planinarske
obilaznice možete kupiti ili naručiti:

Darko Dömötörffy

e-mail: darac8085@gmail.com ili
telefonom: 098 / 302 700, ili pismom na
adresu: HPD "Japetić", p.p. 31,
10430 Samobor

Društvene prostorije i uplata članarine

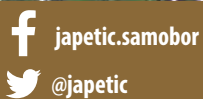
Uplata članarine, preuzimanje iskaznica, kao i sve informacije mogu se dobiti na sastancima **četvrtkom** u **20:00** u Ulici Ivana Perkovca 36a.

Osim u prostorijama društva, uplatu članarine možete izvršiti svaki dan osim nedjelje, u frizerskom salonu "Zdenka", Livadićeva 26, Samobor.

Članarina se može uplaćivati i na žiro račun HPD JAPETIĆ broj: **HR7024030091120004450** otvoren kod Samoborske banke d.d. Samobor.

HPD "Japetić" je jedan od osnivača Samoborskog Športskog Saveza i njegov je član.

HPD "Japetić"
Ul. Ivana Perkovca 36a
10430 Samobor, Hrvatska
e-mail: info@hpd-japetic.hr